

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
 Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
 minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Budapest, IV. Egyetem-utca 4 sz.

Külföldi bünszövetségek.

Irtó: Sch. J. csendőr őrmester.

A fővárosi lapokban nap-nap után megjelenik valami hosszabb-rövidebb tudósítás valamely bünszövetség garázdálkodásairól. Rendesen a külföldön játszódnak le az események s így bennünket a dolog nem igen érint. Nálunk ezek a bünszövetségek, szerencsére, csak egy-két elkéseredett és ügyetlen mesterlegény igazán kezdetleges és ügyetlen zsarolási manőverében jelentkeznek, hiszen a magyar «fekete kéz» eddigelé még nem született meg s bizonyos, hogy ha meg is születnék, hát igen rövid életű lesz.

A külföldi bünszövetségek hazája Olaszország. Innen széledtek el a szövetségek tagjai Európa és Amerika nagyobb városaiba s ezidőszerint legtöbb van belőlük Amerikában.

Három ilyen veszedelmes bünszövetség létezéséről tudunk; ezek: a kamorra, a mafia és a «fekete kéz».

Mindhárom bünszövetség tagjainak általánosságban főjelleme az életszűrés, a tétlenséggel párosult vakmerőség, a ravaszság, egymásközi szolidaritás, kitünő és főleg titkos szervezettség és hogy speciális olasz alakulatok. Jellemzi őket még az is, hogy értelmes, sokszor diplomával rendelkező művelt emberek is tagjaivá válnak, a művelt olasz társadalom nem épen épületes öröme.

A kamorra az 1800-as évek elején fejlődött ki teljesen. Kellemetlenkedett ugyan már az 1600-as években is, de akkor még szervezetlen volt s tagjai sem voltak nagy számmal. Bár, úgy mondhatni, ezidőben élte a kamorra eseménykorát, kiirtásáról az akkori olasz közbiztonsági viszonyok közepette gondolni sem lehetett, sőt épp a nép folytonos haboruszkodása segítette fejlődésében odáig, hogy már a múlt században bámulatos, mondhatni katonai pontossággal szervezett hírt s ekképpen kiirthatatlannak bizonyult.

Hogy a kamorranak hol ringott a bölcsője, azt határozottan a kamorristák maguk sem tudják. Nápolyt, Sziciliát s általában Délolaszországot tartják szűkebb hazájának; itt bukkant fel, s innen terjedt tovább annyira, hogy ma egész Olaszországban veszélyeztetni az élet- és vagyonbiztonságot.

A szülőoka, mint a legtöbb bűnnek, ennek is a nyomor, a munkanélküliség, az erkölestelenség, a vallástalanság, a gyermekek elbagyatosága s a műveletlenség. Olyan fogyatkozások ezek, a melyek egyenesen kényszerítik a különben is minden erkölcsös érzés nélküli, minden rosszra hajló, műveletlen embert a jogsértések elkövetésére. Természetesen számuk nemhogy apadna, de folyton szaporodik. Szerencsére a három bünszövetségnek ezen alakulata hazáját, Olaszországot nem hagyta el, bár talán az már szűknek bizonyult.

A kamorra titkosan és egységesen van szervezve, fegyelmezve. Ez lebetővé teszi neki, hogy bajba került tagjait az igazságszolgáltatás keze alól, még a közbiztonság embereivel való erőszakos szembeszállás árán is kimentí. Ha nem sikerül egyik-másik hurokra került kamorristatárs megmentése, vagy az elfogott netán súlyos börtönt kapna, előkerül a kamorrista orgyilkos törő vagy kése s bizony már nem egy büntető bírő, rendőrtisztviselő vagy más közbiztonsági közeg balt meg ilyen módon.

A kamorranak vannak rendes alapszabályai is, melyek felvételtől, jogokról, köteleességekről beszélnek, sőt a tagokkal szembeni büntető intézkedéseket is tartalmaznak. Vannak a saját kebelben alakított fenytő tanácsai, melyeknek intézkedései meg nem felelhetnek, van külön kamorrista pénztáruk is. Bátran el lehet róluk mondani, hogy ritka fegyelmezett és fegyelmet is tartó társaság.

A kamorristáknak, eltekintve a bűn útján szerzett jövedelmektől még olyan rendes jövedelmük is van, a melyért tulajdonképpen jogsérelmet nem is kell elkövetniök. Kéjnök, bérkocsisok, kofák, bordárok, bárkások stb. ezek amolyan «önkéntes» adófizetők a kamorranak. Természetesen ezért a kamorra részéről hathatósan védelmeztetnek.

Nem egy olasz utcza leányának állandó barátja a kamorrista, ki a leányt útjain elkiséri, vagy bizonyos távolságról szemmel tartja s ha a leány véletlenül bajba jut, ott terem a kamorrista gyilkos törővel vagy késével ellátva s kezdődik a harez életre-halálra.

Nem ritka eset, hogy a kamorristák az utcza leányok segítségével csalják törbe áldozataikat. A leány valami úton-módon (rendesen kőjelgés urugyo alatt), megköze-

Első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Ocskai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2. Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Arjegyzők minden hangszerről külön küldetik. Magyarországi legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára. 6

STOWASSER JÁNOS

osász. ári és királyi udvari szállító a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. házi hangszerkészítője, az Ocskai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Arjegyzők minden hangszerről külön küldetik. Magyarországi legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára. 6

liti az áldozatot s találkára hívja. Az áldozat felül a csalátságok s megjelenik a találka helyén, a mely többnyire valamely sötétebb, elbagyatott részében van a városnak. Az áldozat kalandvágyáért majdnem minden ilyen esetben életével fizet meg, mert a találka helyén orvul legvilkolják. Számos esetben állanak bosszút a kamorristák ilyen módon árulók felett. Az áldozatot többnyire feldarabolják s vagy elássák, vagy valamely folyóba dobják s ekképen eltüntetvén az áruló nyomokat, hasztalan keresik a közbiztonsági közegek, az áldozat nyomtalanul eltűnt. A rendőrség ugyan tudja, hogy a keresett áldozat kamorristák keze által pusztult el, de világosságot az esetre alig deríthet.

Ha a kamorra tagjai zsákmányra tesznek szert, az teljes egészében a kamorra pénztárát illeti meg. Ritka pontossággal szoktak a tagok a szerzett zsákmánnyal beszámolni. Ez igazolja legjobban fegyelmeztségüket. A pénztárba befolyt pénzek tekintélyes részét a működő tagok kapják, a kisebb rész a nem működőké, a betegeké és a szabadságvesztéssel sújtott tagok családjáé.

A kamorra tagjává lenni igen nehéz. Két módja van a felvételnek. Vagy kipróbált kamorrista szülők gyermeke az illető, mely esetben minden fenntartás nélkül tagjává válhatik, vagy pedig vakmerőséggel és kegyetlenséggel, de a mellett a legnagyobb ügyességgel s körültekintéssel is, olyan büncselekményt követ el, mely tekintélyes összeget juttat a kamorra pénztárának s e mellett az elkövető testi ügyességét, vakmerőségét, kegyetlenségére és gyilkosságra való elszántságát mindenképen igazolja.

Akár a jó katona, úgy lép elő a jó kamorrista is fokról-fokra. Van kamorrista inas, legény, valóságos kamorrista, kamorrista főnök és kamorrista kapitány. Kapitányuk csak egy van, de hogy az kicsoda, azt csak a valóságos kamorristák és a kamorrista főnökök tudják. Ezeknél alautosabb tagoknak nem szabad tudni, kicsoda a kapitányuk, vagy a hogyan ők nevezik, „il capitano”.

Van még egy fajtája a kamorristáknak, a kamorrista orgazda. Ez büncselekményeikben aktív részt nem vesz, hanem a szerzett zsákmányt pénzzé teszi. Rendszerint elaggott, de a mellett kipróbált és csakis valóságos kamorristákkal végzetetik ezt a munkát.

A kamorra, mielőtt valamely büncselekmény keresztülvételéhez fogna, tagjait előbb kémiszolgálatra küldi ki. Mindenekelőtt a kiszemelt áldozat vagyoni viszonyait állapítják meg pontosan. Ekkor jön a fenyegető levéllel való zsarolás. Ha ez eredményre nem vezet, rövidesen a legnagyobb kegyetlenséggel végrehajtják a gyilkosságot.

Áldozataikat rendszeren vagyonos bonfitársaik sorából szemelik ki. Külföldit ritkán támadnak meg, mert az

illető vagyoni viszonyait nem igen tudják olyan pontosan megállapítani, mint saját honfitársukét.

Jelenleg a kamorristáknak Olaszországban a viterbói esküdtbiróság előtt folyik egy nagy perük. Összesen 43 vádlottja van e pernek, s magát a kamorrista kapitányt is vád alá helyezték. Az esküdtszéki tárgyalás még a múlt év márczius havában kezdődött s azóta még mindig folyamatban van. A per előreláthatólag csak az idén fog befejeződni.

Érdekes ennek a bűnpernek az anyaga.

Egy nápolyi házaspárnak meggyilkolásáról van szó. Mindketten, a férj is, a feleség is, sok ideig biven szolgálták a kamorrát, de utóbb árulást követtek el, mire előbb a nőt, később a férfit gyilkolták meg. Mikor a nőt meggyilkolták, a rendőrség a legnagyobb rendetlenségben találta a lakást, úgy hogy eleinte rablógyilkosságra, majd féltékenységi drámára gondoltak. Keresték a férjet mindenfelé, de nem találták sehol. Egyszer csak híre érkezett, hogy a férjet is meggyilkolták; tetemét a tengerparton találták meg.

Ilyen módon megdől a rablás vagy féltékenység folytán elkövetett gyilkosság lehetőségének alapja is, kutatni kezdtek tehát a házaspár multját. Sikerült megállapítani, hogy a meggyilkolt házaspár kamorrista volt s így a nyomozást ez irányban folytatva kiderült, hogy a gyilkosság a kamorristák bosszuműve volt. Tovább azonban a nyomozás során nem igen jutottak. A gyilkosok kézrekerítése olyan óriási akadályokba ütközött, hogy a rendőrség hivatalosan is kijelentette, miszerint a jelen esetben nem képes több eredményt elérni.

Erre egy olasz csendőrtiszt, Capezzuto, álműrában 1 1/2 évig a kamorristák társaságában bujdosva, annyi adatot gyűjtött össze, hogy egy szép napon, saját felelőségére, letar óztatta magát a kamorrista kapitányt, s kézre adta a 43 vádlottat is.

Természetesen a rendőrségnek a csendőrtiszt ezen sikere igen kellemetlen volt, s mindenáron a letartóztatottak ártatlanságát akarta kinyomozni, maga a nápolyi nép is, mely szíve mélyén mindig rokonszenvezett a kamorristákkal, szintén a letartóztatottak ártatlanságát haugoztatta, ám rövidesen a csendőrtiszt igazá bizonyult be, mire megindult a bűnvádi eljárás.

Érdekes, hogy a tárgyalást eleinte a jelenlevő vádlottak fenyegető és rakonezátlan viselkedése miatt bizonytalan időre elnapolták. Az elnök a folytatólagos tárgyalásokon hasonlók incidenseknek elejét veendő, egy nagyobb vasketreczet készíttetett, s ebben helyeztette el a vádlottakat a folytatólagos tárgyalás során. Igaz, hogy még így is sokszor zavarták a tárgyalást, de ez az intézkedés némileg megtörte őket.

Attérek most a második alakulatra, a maffiára.

A maffia tagjai mesterségüket a múlt század 50-es éveiben tanulták a kamorristáktól. Börtönökben ismer-

Ha fáj a feje ⁷ ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmarkacsbabb migráint és fejfájást elmulasztja. — Ár 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispessten. Orvosok által ajánlva. Három doboz nál ingy. postai szállítás.

kedtek meg, s a közös sors, nyomoruság, a szegénység és erkölcstelenség csakbamar ezeket is szövetségbe hozta.

Nagyon jellemző nevet vettek fel, mert a «*maffia*» olasz szó magyarul körülbelül gonosztettet jelent: *il maffatore*: gonosztevő; *il maffatto*: gonosztett.

Nevük különben az olasz nép előtt igen szimpatikus, mert bizonyos nimbuszra tettek szert akkor, a mikor értelmesebb tagjaik sorából néhányan a 70-es években az olasz állambatalom ellen izgattak. Akkoriban tárgyalták az olasz adóreformokat s mert a maffia tagjai ez ellen nyíltan izgattak, sokan kerültek börtönbe. A nép ezért jóakaróit látván bennük, üldözöttségükért rokonszenvezett velük, pártolta, rejtegette, sőt nem ritkán anyagi támogatásban is részesítette őket. A nép erkölcsi és anyagi támogatása mellett aztán ők is oda fejlődtek, hogy rövidesen minden rendű és rangu társadalmi osztályból kikerült tagjaik lettek.

Olyan egységes és fegyelmezett szervezete a maffiának ninesen, mint a kamorrának. Nyers erőszak nem fegyverük, inkább a csel, fondorlat, ravaszság, ügyesség az ő elemük, de ebben aztán igazán mesteri tökéletességre vitték. Egy intés vagy mozdulat elegendő, hogy a maffia tagjai, ha különben soha sem látták egymást, felismerjék együvértartozásukat.

Elvük az összetartozás és a hatalommal szemben való szigorú ellenállás. A ki ehhez ért, az társai előtt nemcsak rokonszenves, de tekintélyes alak is. A ki nem ért ehhez, az magára bagyva vagy elpusztul, vagy hamarosan az igazságszolgáltatás kezébe jut.

Bármennyire elvetemültek, egy dologban elütnek a kamorristáktól. Amott az erőszak, a kegyetlenség, a bosszu járja, itt a ravaszság, ügyesség. Vér ritkán tapad kezeikhez. Amaz feltétlenül érdek és vérszövetség, emez kizárólag csak érdekszövetség.

Természetes, ha kell és más mód már ninesen bátra, a maffia sem riad vissza a gyilkosságtól, ez azonban csak nagyon ritkán történik meg.

Nekik főcéljuk a zsarolás vagy csalás útján való pénzszerzés. Ha ravaszságuk, ügyességük és leleményességük árán nem jutnak kellő eredményhez, odébb állanak, de gyilkosságra nem vetemednek.

Lehetne őket egyszerűen zsaroló bandának is nevezni, mivel a zsarolás képezi főfoglalkozásukat.

Említésre érdemes szervezetük nincs. Mindenki magának zsarol, csal, a szerzett zsákmányból beszolgáltatni mit sem kell. Egymással szemben ninesenek kötelezettségeik. Vezetőjük nincs. Vezérük egyedül a közös bűn.

Az olasz közhiztonsnági viszonyok ujabban javultak, s így a három bünszövetségnek ez az alakulata, szervezetlensége miatt, máris pusztulófélben van. El kell ismerni, hogy a maffia ellen sikerrel tudott megküzdeni a olasz csendőr és rendőr, ez azonban nem tisztán az ő érdemük. Maga a maffia szervezetlensége volt a letörés vagy

hukás egyik főoka, bozzájárult ebhez az, hogy a nép is elfordult tőlük, nem palástolta többé bűneiket, nem védelmezte őket, nem rejtegette őket s így tulajdonképpen ez a maffia kimulásának egyik koporsószege.

Teljesen ugyan még nem pusztultak ki, de számuk nagyon megcsappant s ujabban nagyobb kaliberű büncselekményt már nem is mernek elkövetni.

Attérek most a harmadik szintén veszedelmes alakulatra, a bírheht «fekete kéz» ismertetésére.

A fekete kéz, (olaszul «*mano nera*») tipikus olasz bünszövetség, mely különösen Amerikában kellemetlenné vált nagy sikerrel.

Az ugyanazon állambeli lakosság, ba az új világba kivándorol, hacsak a viszonyok megengedik, odakünn is tömörül; a magyar, a francia, a német, a spanyol, az olasz mind-mind lehetőleg egy helyen tömörülnek. Így keletkeztek Amerika nagyobb városaiban, New-Yorkban, Philadelphiában, Washingtonban az ugynevezett idegen negyedek. Vannak német, japán, spanyol olasz, stb. negyedek. Itt aztán a bazai szokásoknak bódolva élnek. Vannak saját iskoláik, papjaik, ujságaik, stb. Természetes, hogy ha együtt vannak, előtör a régi virtus is.

E tekintetben az olaszok sem kivételek. Hazájukban a munkát nem igen szerették, hogyan szeretnék az új világban a még nehezebb munkát? Munka nélkül azonban Amerikában nem lehet boldogulni, nem marad hát más hátra, mint a bűn útjára lépni.

Igy született meg a magát «fekete kéznek» nevező zsaroló banda.

Fogásuk közismert. A kiszemelt gazdag gyárosnak vagy milliomosnak levelet irnak, hogy meghatározott helyre és időben bizonyos összeget deponáljon, mert különben a megzsarolt személy vagy valamelyik hozzátartozójának megölésével fenyegetőznek.

Nagyritkán pórul járnak, de póruljár rendszerint a megzsarolt vagy megfenyegetett személy is, mert fenyegetésüket ezek is beváltják. Ezért van aztán, hogy igen sokan — éltüket megmentendő — inkább fizetnek s futni hagyják a veszedelmes banda tagjait. Vakmerőségük határtalan. Szembeszállnak a hatalom minden tüyezőjével s majdnem mindig sikerrel. Hiába a amerikai köpztett és ügyes rendőrség mindeu fáradozása, hiába a bíróságok szigorú és példát statuáló ítéllete, a fekete kéz már annyira elterjedt szövetség, hogy Amerika egyelőre nyugodtan lemondhat kiirtásáról, mert egy kiirtott tagja helyébe akár száz új tag is akad.

Legujabb trükkjük a gyermekeklással kapcsolatos zsarolás. Körülbelül három éve a fekete kéz tagjai egy duggazdag amerikai gyárosnak egyetlen gyermekét rabolták el. A gyermeket elhurcolták tanyájukra, kikérdezték származása felől s mikor a gyermektől hallottak alapján az apa vagyoni viszonyait megismerték, levelet irtak a gyárosnak, hogy egyetlen gyermeke kezükben van, s azt csak úgy hajlandók visszaadni, ha — úgy

POLGÁR SÁNDOR
orvos műszer- és kútszer gyárosnál
telepe. Bpest, VII., Erzsébet-körut 150.

legújtanossban beszereshetők összes betegápolási tárgyak, kötszerek, fecskenedők, m. kir. szab. Polgár-féle sérvkötők, gummibaronyák stb. stb. — Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld az üzletvezetőség, csak megadandó, mely tárgy szükségeltetik.

Ezen hirdetés beküldése esetén 10% árkedvezmény a Csendőrségi Lapok olvasóinak.

emlékszem — 10.000 dollárt deponál a város melletti erdő egyik közelebről meghatározott fája alá. Az apa azonban, — igen helyesen — nem sietett a pénzzel az erdőbe, hanem a rendőrséghez fordult. A rendőrségen aztán igen leleményes, másrészt azonban elriasztó cselbez folyomódta. Mindenekelőtt az egyik vegyészeti gyárban három darab nagyobb minőségű, igen érzékeny büzbombát készítettek. Éjnek idején aztán a kitűzött helyen elásták a bombákat, ugyanekkor több markos rendőr és detektív elrejtőzött a közeli sűrűségben. Másnap a kora reggeli órákban csakugyan kijött három alak a megjelölt fához, s látván a frissen felhányt földet, ki akarták kaparni a pénzt. Kaparás közben aztán a három bomba felrobbant s olyan kábító büzt terjesztettek, hogy a három alak közül kettő nyomban elkábult, a harmadiknak azonban sikerült megugrani. Az elrejtőzött rendőrök természetesen azonnal előtörtek rejtékhelyeikből, s egy jól irányzott lövéssel előbb a menekülő harmadikat leterítették, majd pedig a másik két alak eszméletretérítésébe fogtak. Kitűnt aztán, hogy mindhárman a fekete kéz tagjai s hogy munkanélküli olasz bevándoroltak. Néhány óra múlva előkerült a gyáros gyermeke is. Az amerikai bíróság példát akarván statuálni, egyenként 6—6 évi fegyházra ítélte a három olaszt.

Debát ez csak egy eset! Számtalan esetben a kétségbeesés, a félelem bizony kinyitja az erszényeket s nem egy esetben vagyont jelentő összegek vándorolnak a fekete kéz tagjainak mindig üres zsebeibe.

Nálunk Magyarországon a három ismertett bünszövetségről komoly formában tárgyalni ezidőszerint még nincsen ok, mert minálunk még egyik faja sem bukkant fel igazi formájában.

Akadnak ugyan a múltban s valószínű, hogy a jövőben is akadnak majd, ügyetlen zsarolók, kik a rettenetes fekete kéz alairással, fenyegető levelek útján pénzre akarnak szert tenni, no de ezek olyan ártatlan és sajnálatraméltó, szegény kezdők, hogy rendszerint már 24 óra alatt kézre kerülnek.

Nincsen okunk félni, hogy bármelyik alakja e bünszövetségnek hazánkban fejét felüsse, elvégre elég szigorú eszközök állanak rendelkezésünkre, hogy a nekünk kellemetlen, vagygyanus külföldieket a legrövidebb idő alatt, hazájukba küldjük; a hazai zsarolóktól, már t. i. az ily módon zsarolóktól, nem kell félnünk, ezek ravaszság, ügyesség és leleményesség dolgában jóval hátrább állnak külföldi kollegáinknál.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

A földi giliszták.

Az a páratlan észrevevő tehetség, mely Darwin minden tudományos munkájában nyilatkozik, s a legkisebb, mások által észre sem vett részletekben megtalálja a

természet örök törvényeinek változatlan összefüggését, ez az észrevevő és észlelő tehetség még a földi giliszták működésében is egy egész új világot fedezett föl.

Darwin már fiatal éveiben arra a tapasztalatra jött, hogy egyes legelőkn és réteken, melyeknek talaját emberi kéz soha sem bolygatta még, egyes tárgyak, melyek a felületre kerültek, p. o. kisebb-nagyobb ködarabok, hamumaradványok stb. lassanként eltűntek a felületről, s a talaj belseje felé vették útjukat, egyre mélyebben és mélyebben sülyedtek alá. Már akkor azon nézetének adott kifejezést, hogy ez a földi giliszták munkája következtében történik, ily irányban tett is a londoni geológiai társulatnak 1837-ben előterjesztést. Azonban nem igen hallgattak reá. A felfogás oly idegenszerűnek tetszett, hogy az irónak akkor még csekély tekintélye nem tudott híveket szerezni. Darwin azonban nem ijedt vissza. Több mint negyven esztendőn keresztül folytonos figyelemmel kísérte ezen apró lényeknek működését, s kitanulta azok életének ugyszólván minden nevezetesebb mozzanatát.

A földi giliszták, mint Darwin tapasztalta, a talaj termékenysége való tételére a legnevezetesebb befolyást gyakorolják, s e tekintetben többet tesznek, mint az ember maga. Hosszú csatornákat fúrnak maguknak, a melyekben laknak, s ez által a föld mélyében levő földet fölhozzák a felületre, ellenben a felületet új réteggel borítván be, azt a mélységbe sülyesztik. Voltaképp tehát valóságos szántást visznek végbe, megforgatják, »rigulirozzák« a talajt. Mindenki ismeri azokat a kicsiny turásokat, melyeket alkotni szoktak, s melyeket különösen eső után és reggelenként nagyobb számmal lehet látni a fölületen. Ez az ő művük. Ez által porhanyóvá tétetik a talaj, keresztül hatolhat rajta jobban nemcsak a víz, de a levegő is, miáltal rendkívül emel-tetik annak termelőképessége. S e munkát a földi giliszták még a legkeményebb talajban is elvégzik, s midőn másként már fúrni képtelenek, megeszik a földet, s a szó szoros értelmében átrágják rajta magukat. Ez által a földrészek azervezetőkön menvén keresztül, még jobban elkészítettnek arra, hogy a vegetációnak tanyául szolgálhassanak. A csatornák hossza, melyeket csinálnak, olykor egészen hat, sőt nyolcz lábnyi mélységre nyúlik le a földszin alá.

Azonban működésük a talaj javítására más tekintetben is igen nevezetes. Eledelek ugyanis mindenféle növénylevelekből, korbádó szervi részekből áll, melyeket nagy mennyiségben visznek be lakásukat képező csatornáikba. A mellett ezen csatornák falait is kibélelik levelekkel, vagy ba találnak közelükben, rongydarabokkal, gyapot- és gyapjuhulladékkal, papírral, stb. Ez által eme szervi részek a föld belsejébe kerülnek, s ott valóságos trágyát képeznek. A földi giliszták tehát meg is szántják a talajt, egyszersmind pedig meg is trágyázzák.

De még csinálják is a talajt, vagy legalább bozzá járulnak ahhoz, hogy új talaj képzőbessék. Tudvalevő, hogy idő folytával a legjobb talaj is kimerül, s hogy a természet e tekintetben az által segít, miszerint az esővíz a fölületet állandóan lemossa, s magával viszi — salak alakjában — a tengerekbe. Helyébe pedig a sziklák szétmálasztása által új talajt képez, melyet ugyan- csak eső s folyóvíz salakja gyanánt a begyekből a síkságokra lehoz. A giliszták, midőn folytonosan porhanyítják a talajt, könnyűvé teszik a víznek munkáját,

BUTOR

kézpénzért v. részletfizetésre legjutányorabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 13 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

Rainer főherczeg és neje, Mária Karolina főherczegnő.

midőn a salakot magával viszi. De elősegítik az oly sziklák málasztását is, melyeknek fölületét vékony talajréteg képezi, s melyen keresztül nehezen batolbatna a víz, ba ők nem porhanyítanak. Sőt egyébként is hozzá járulnak a porbanyításhoz. Egész kis bomok és kőszemcséket nyelnek le, melyekre az emésztésnél szükségük van, s azokat belsejük feloldja, szétbontja.

Azt fogják evvel szemben talán mondani, bogy a működés, melyet ezen kicsi lények létrehoznak, magában véve igen hasznos lehet ugyan, de tekintettel kicsi voltukra, nagyon kisszerű. Ekkora állatok valami nagyot nem csinálhatnak. Tekintetbe kell azonban venni számukat. Egy-egy hold földön átlag vagy barminczezer darab földi giliszta él, de van úgy, bogy számuk száz-ezerre, sőt százharmincezerre emelkedik. És ez már valami. Ekkora számban már képesek valamire. Egy angol kisasszony, kit Darwin kutatásai fölötté érdekelték, összeszedte reggelenként a földet, melyet ezen állatok föltúrtek, s kitünt, bogy annak tömege egy év alatt boldanként fölmegy legalább is száz métermérszára. Más számítások azonban azt mutatták, bogy százötven mázsáról kell beszelnünk legkisebb számításal, de néba két, sőt három annyiról. És ebből kitünik, hogy ennyit maga a föld tulajdonosa, az ember sem tesz ezért a földért, ennyi friss talajjal és trágyával nem látja el, mint ezek az apró lények, melyek rajta élnek, s természetbeni leszolgálás által csakngyan busásan fizetik meg a lakbért.

E mellett Darwin az érdekes állatok egyéb szokásait és sajátosságait is tanulmánya tárgyává tette, s mondatni igen érdekes jelenségekre akadt. Minden életviszonyaikban igen óvatos, sőt némileg okos állatoknak mutatják magokat. Nappal jó mélyen behuzódnak lakaik meneteibe, hol a belőlük táplálkozó madarak nem érhetik el őket. Éjjel azután előmásznak. Először szájukat dugják ki a nyíláson, azután egész testükkel kimásznak, csupán hátulsó részük marad benne a nyílásban. Ily helyzetből körül kutatják csatornájuk nyílását, ha nincs-e közelében valami levél, vagy egráltalában valami táplálékul szolgálható test. E helyzethől, ha valami veszélyeset vesznek észre, villámgyorsan tudnak eltűnni lakuk mélyébe. Olykor azonban egészen is odahagyják csatornájukat, s föl alá mászkálnak éjjel eleség után. S ilyenkor néba egészen máshol fúrják be magukat a földbe, s új lakást csinálnak oly helyen, hol több táplálék ígérkezik.

Őszszel és tavaszszal, mikor a reggelek bűvösek, feltúrják a felületen a földet, s ezen túrás alatt rejtőznek el. A madarak azonban ismervén már ezen sajátosságukat, ilyenkor szoktak vadászni reájok, s felzedik őket a túrások alól. Olykor nagyon is jó fogást csinálnak, midőn ezen állatok — alkalmasint a hideg következtében — egész csomókban bújnak rakásra. A bidegen kívül leginkább a nedvesség az, mit nehezen tudnak elszervenadni. Lakaikat is ez ellen szokták kibélelni, sőt nedves időben a földszinen levő bejárást el is szokták zárnai, levelekből készített dugóval.

Szemeik ezen állatoknak nincsenek, de a világosság iránt mégis fogékonyak, különösen pedig azon végükön, melyen szájuk van. Így ha p. o. éjjel sötétben előbújtak lyukaikból, s hirtelen valamely lámpa által világosság árasztatik, nagy hirtelenséggel megfutamódnak és

elbúvnak. De ha szájjal ellátott végük földben van, testük többi részét meg lehet világítani tetszés szerint, észre sem látszanak venni.

A hangok iránt fogékonytalank. Liehet közelükben kiabálni és lármazni tetszés szerint, mely és magas hangon, nem zavarja őket. De egy dolbanas, mely a földet éri, azonnal visszahúzódsára birja őket. Szagló érzékük, úgy látszik, szintén ki van fejlődve. Fött vagy nyers húsdarabot alakuk közelében azonnal észrevesznek, s ha egyet közülök megégetnek, annak szagától iszonyú nyugtalansággal búvnak el. Az izlés is ki van náluk fejlődve, s ba p. o. vöröshagyma és káposztalevelet találnak egymás mellett, mindig a hagymalevelet eszik meg előbb.

Még némi értelmi tehetségeket sem lehet tőlük eltagadni, mely igen világosan nyilatkozik akkor, midőn valamely falevelet, vagy egyéb tárgyat kell lakásuk szük csatornájába bevonszolni. A faleveleket mindig hegyes végükön fogják meg, mely esetben a bevonszolás sokkal könnyebb. Oly leveleket, minő p. o. a fenyűé, hol kettő van összenöve, a levél száránál fogva vonszolják befelé. Papirdarabkákat pedig megnedvesítenek, s összegöngyölgetnek, ba masként a nyílásba beférni nem akarnak.

Mint ezekből is látjuk, oly állatokkal van a földi gilisztaiban dolgunk, melyek minden tekintetben több figyelmet érdemelnek, mint a mennyit az emberiség eddig reájok fordított.

KÉPEINKHEZ.

A legöregebb főhercegről.

Rajner főherceg, tábornaszernagy úr ő Fenségét, a cs. és kir. 59. gyalogezred tulajdonosát illeti ez a jelző, a ki 1827. évi január hó 11-én születvén, a már betöltött 85. évével a Habsburg-ház legidősebb tagja.

A főherceg 1852. évi február 21-én lépett bázasságra néhai Károly főherceg, az asperni győzőnek egyetlen leányával, néhai Albrecht főherceg tábornagy nővérel: Mária Karolina főhercegnővel. A legöregebb főhercegi pár a mult hó 21-én Bécsben ünnepelte meg gyémántlakodalmát, a melyen, a rokon főhercegi családokon kívül, királyunk ő Felsége is résztvett, bogy a főhercegi pár iránt mindenkoron érzett rokoni szeretetét és tiszteletét ez által is méltó módon kifejezésre juttassa.

De ünnepe volt ez a ritkaságszámba menő családi ünnepély az osztrák-magyar monarchiának is, mert a főhercegi aggastyán, tiszteletreméltó egyénisége és rokon-érzulete folytán, az egész birodalom előkelő köreiből általános tiszteletben és szeretetben részesült.

Ez alkalomból közöljük a legöregebb főhercegi pár jól sikerült arcképeit.

A szatmármegyei árviz.

A mennyire lélekemelő a fentebb ismertetett családi ünnepély, annyira lesújtó eseményt ábrázolnak további képeink, a melyek a Szatmár megyében a napokban előfordult árvizkatasztrófáról való felvételek.

FIGYELMEZTETÉS!

Ne vegyen addig grammofont, eufont, hanglemezt vagy bármily más hangszert, amig

REICH ALADÁR műhanGeezer
készítő

BUDAPEST, VIII/O. NEPSEINHÁZ-ÚTÓZA 27. szám.

Csendőröknek 5% engedmény!

képes árjegyzékét el nem kéri,
amely ingyen lesz küldve. ::

**Grammofon 22 K, eufon 35 K,
hanglemezek 2-40 korona.**

A szatmármegyei árvíz. — A fehérgyarmati járványkórház.

Nem szokatlan előttünk az ilyen esemény, mert hiszen alig van tavasz, a mely árvizkatasztrófával ne sújtaná hazánk egyik vagy másik vidékét. Ezuttal a Szamos, a keleti Magyarország eme kevésbé szabályozott, rakoncátlan folyója lépett ki a medréből s öntötte el a Tiszához már közelebbi vidékét. Több községnek okozott rendkívüli károkat ez az árvíz, de mindezek között leg-többet károsodott a szatmármegyei Fehérgyarmat és Panyola községek lakossága, mely utóbbinak több mint másfélezer főnyi lakossága majdnem teljesen élelem és hajlék nélkül maradt. Ezenfelül temérdek takarmány és háziállat is pusztult el, sőt még emberélet is esett áldozatul. S ha a Szamos torkolatánál összetorlódtott jég hamarosan meg nem indult volna a víz kiöntése után, talán egy se menekült volna meg a víz által teljesen elöntött községnek a magasabban fekvő templom környékére szorult lakossága közül.

Igy azonban a víz visszahúzódása és a rögtöni segítségnyújtás mellett, mely utóbbiban bajtársaink egyrésze is dicséretes közreműködést fejtett ki, megmenekültek a végpusztulással fenyegető veszedelemből és a megye lakosságának áldozatkészsége folytán mindjárt anyagi segítségben is részesültek és élelemmel is elláttattak.

HIREK.

Adomány. A győri helyőrség és csendőrség altiszti-kara, a február 14-én bangversenyenyl egybekötött rendezett táncmulatság tiszta jövedelméből, a győri szárnyparancsnokság útján, 50 koronát adományozott a létesítendő csendőrségi internátus javára. Ezen újabb adománnyal az alap vagyona 26,301 K 07 fillérre emelkedett.

Alapító oklevél módosítása. Lapunk folyó évi 5. számának hírei között jeleztük volt a bonvédelmi miniszter urnak a Panajott Sándor-fele alapítvány alapító oklevelére néhány pontjának módosítására irányult szándékát. E birünkkel kapcsolatban, mai számunk hivatalos részében szószertint közöljük a módosítást tartalmazó, most megjelent 108,544/24. 1911. számú honvédelmi miniszteri körrendeletet.

Gyászhir. Kovács Sándor járásörmester, biai örs- és járásparancsnok, február hó 21-én Bián meghalt. A váratlanul elhunyt járásörmester hült teteme február 23-án délután helyzetetett a biai temetőben, bajtársai részvétele mellett örök nyugalomra. Nyugodjék békében!

Egy őrsvezető meglövetése. Némédi Bálint pusztavacsi őrsbeli ez. őrsvezető, fogolykísérési szolgálatból bevonulóban, február 18-án este hét és nyolc óra között, a pusztavacsi határban, két ismeretlen óránnal találkozott, kik előle megfutamodtak. Némédi őrsvezető a megfutamodottak személyazonosságának megállapíthatása céljából utánuk iramodott, miközben a menekülők egyike hirtelen megfordulva, a közelébe ért őrsvezetőt forgópisztolyal jobb vállon lötte. A lövés következtében kulesontronesolást szenvedett őrsvezető a merénylő további üldözésére képtelenné válván, utolbi társával együtt elmenekült. A súlyos sérülést szenvedett Némédi őrsvezető a budapesti bonvédelmi kórházba szállítottatott. Merénylője ellen pedig széleskörű nyomozás indítottatott.

Ellenszegülés. Lapu Antal cséffai őrsbeli csendőr ez. őrsvezető, február 16-án Nagyszalontán vásárügyeleti szolgálat teljesítése alkalmával, Voszse József baromposztai lakossal szemben, ki ellenszegülés közben a ez. őrsvezető köpenyét megragadta és annak jelszínorját letépte, annak könnyű sérülésével végződő szuronyfegyvert használt.

KÜLÖNFÉLÉK.

Hazafiság és tolvajlás. Az odesszai titkos rendőrség a napokban egy fiatalembert figyelt, a ki egész napját egy hölgy társaságában különböző kávéházakban töltötte. A fiatalember csak úgy, mint a hölgy, a legdivatosabb ruhákban jártak-keltek és két kézzel szórták mindenfelé a pénzt. A rendőrség egyre több figyelmet szentelt a gyanus párnak, minden lépésüket megfigyelték és a vége az lett, hogy a fiatalembert, a kinek Dubin Adolf a neve, elfogta. A házkutatás alkalmával nagy mennyiségű értéktárgyakat, sok aranyeműt, briliáns ékszereket találtak a lakásán. A kiballgatás során az ifjú beismerte, hogy ő utazó-zsebtolvaj, de hozzátette, hogy a „mesterséget” csak külföldön üzi és csak azért jött Oroszországba a feleségével, hogy nagy munkája után kipihenje kissé magát és üdüljenek. Ugyanakkor többször hangsúlyozta azt is, hogy Oroszországban még soha senkit meg nem lopott. Meg is magyarázta mindjárt, hogy miért nem üzi orosz földön is a mesterségét. Nem fizeti ki magát, Oroszországban lopni, — mondta a rendőrtisztviselőnek, — mert egyrészt az oroszok csak kevés pénzt hordanak maguknál, másrészt, az orosz törvények nagyon szigorúan sújtják a lopást. Az orosz rendőrség megállapította, hogy Dubin külföldön számos lopást követett el és nagy vagyona van. Fia egy francia nevelőintézetben nevelkedik arisztokrata sarjak között. Odesszában Dubin havonta ezer rubelt költött el. Hir szerint a tolvajpár legutóbb Monte-Carloban követett el nagy lopást, a hol egy amerikai milliomosnak több százezer frankkal megterhelt pénztárcáját lopták el.

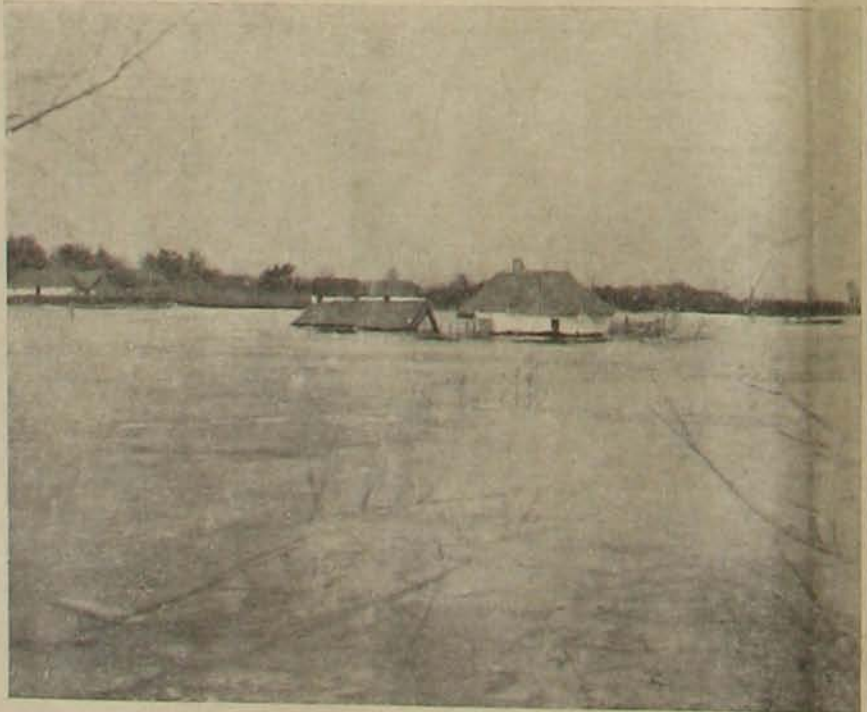
Üveg-meteor. A csehországi üvegyarabokból mindenféle csiszolt tárgy körül forgalomba olyan üvegből, a melyik a világűrbeli ered. A vas, nikkal és kőmeteorokon kívül ugyanis üveg-meteorok is vannak, a melyeknek a keletkezése sokáig rejtély volt a tudósok előtt. A föld sok helyén ugyanis üveghez hasonló köveket találtak, melyeket hol tüzbányókból kidobott köveknek, hol pedig rég elpusztult üvegbuták salakjának tartottak. Süss, a híres német tudós most konstatálja, hogy ezek a rejtélyes üveghez hasonló kövek meteoritok, melyek a többi meteoritoktól lényegesen különböznek. Ezeket az üvegmeteoritokat főleg a Moldva egyes vidékein, Budweistől délre, továbbá Morvaországban, azonfelül pedig a Sunda-szigetcsoportban levő Billiton-szigeteken és az ausztráliai szárazföld déli részén lehet találni és azokat a három hely után moldavite, billitanite, vagy ausztralitenek nevezik. Vulkanikus eredetűek ezek az üvegdarabok nem lehetnek, mert a legközelebbi vulkántól 150 kilométernyire találtattak, azt pedig, hogy emberi tevékenységnek a termékei volnának, a vegyi vizsgálat cáfolta meg. Ezenfelül pedig tertár és diluvialis rétegekben és pedig olyan területeken található, melyo-

Csodacseppek és Csodakenet ismertetése:

Berkoma gyomorceppek név alatt törvényesen van, igen keresett készítmény, aronilag ajánlva rossz emésztés, elrontott gyomor, étvágyhiány és gyomorgöresöknél, gyomorgégés, émelygés, fájás, szédülés, ájulás, szívdobogás, hideglelés és köhögésnél kiváló sikerral. Kis üveg ára 40 f., nagy üveg 80 f.

CSODAKENET hatása más, mint a csodacseppe. Ez azonban külsőleg használható: rheuma, köszvény, csusz, csontsérülés, derékfájás, szaggatás, nyílalás, oldalszurás. Mindig kéznél legyen fogfájásnál, egy kis csepp vattára teve azonnal megszünteti a fájdalmat. Kis üveg 40 fill., nagy üveg 80 fill.

Egyedül kapható: NAGY BELA reményesség gyógyszerháza, HAJDUSZOBOSZLO. és Arjogyzók ingyen.

A szatmármegyei árvíz. — 1. Menekülő utasok Fehérgyarmatról. 2, 3. Fehérgyarmat víz alatt. 4. Panyolai ház.

ket civilizált népek csak később népesítettek be. A mol-davitek nagy üvegtömegeknek a töredékei és felületük nagyon sajtáságos, kisebb-nagyobb bevágásokkal és göd-rökkel, melyek bizonyos jellegzetes alakokkal bírnak, sok-szor csillagalakúak és keletkezésüket nem légköri be-folyással, hanem a levegőn át való gyors repüléssel lehet megmagyarázni. Az ausztráliek tiszta, átlátszó, szép zöld vagy barna színű üvegek és nagyon karak-terisztikus alakúak. Egyoldalón benyomott golyó vagy cseppalakúak, a mivel elárulják, hogy folyékony, de nem összeállott állapotban estek a föld légretegein át a föld felületére.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdé-sekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél-fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küld-jenek.

13. Ha a címér a felvilágosítás daczára sem változtatott meg, többé nem tudatlanságról, hanem csak szándékosságról lehet szó. Feljelentéssel kell élni.

Hegyvidéki. Várnay és fia ezégnél, Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 9.

Tervezett. A beérkezett vélemények feldolgozás alatt állanak. Kiadási időpont bizonytalan; ez évben semmi esetre sem.

Sch. Ádám nyug. csendőr. Budapest, Herkulesfürdő, Póstyán, Tréncsén-Teplitz, Balatonfüred, Buziás, Lipik, Tát-raháza.

Czap. A hadmentességi díjról szóló 1880. évi XXVII. tezikk ezt mondja: a hadmentességi díjat kötelesek fizetni: 3. azok, kik katonai szolgálati idejük eltöltése előtt, oly testi fogyatkozás miatt bocsáttatnak el, mely az illetőt nem tette keresetképte-lenné s kinek a testi fogyatkozása nem a katonai szolgálat tel-jesítésének következménye.

70. Olvassa el lapunk 1908. évfolyamának 23., 29. és 52. számaiban adott hasontárgyu üzenetünket.

100. Közvetlenül átléphet. Személyesen kell jelentkezni. Olvassa el f. évi 7. számú lapunkban V. A.-nak adott üzenetünket. S. 000. Fenti üzenet ennek is szól.

Kéteikedő. Az igazolás díjtalan.

05. Jelentsék az esetet az előljáró szakaszzparancsnokságnak.

T. J. Nyugdíjának két évi összegét megkaphatja végkielégítés ezimén.

33. Az őrsparancsnok tartozik beszerezni az irodai átalányból. Tudnivaló. 1. A közigazgatásági hatóság illetékes, annak

kell bejelenteni s az majd intézkedik a viz megvizsgálása tár-gyában is. 2. A szolgabírói hivatalhoz.

Retunda. Ha beigazoltatt, hogy tényleg szolgálatban sérült meg, zsoldját megkapja. A klinikára felveszik.

Öreg esendőr. Eltalálta; terve csakugyan nem életképes.

FEJTÖRŐK.

Képtalány.

Verstalaný.

Hires nemzet, jól ismered,
Szereted is nagyon,
Vedd el az első betűjét:
A vadkarnak vagyton.

Koczkarejtvény.

sz	e	e	e	e	Olyan, mint a kocsi
é	é	k	k	Fünnév	
k	k	r	Káposzta		
r	l	Szépít			
l	Mássalhangzó				

Megfejtési határidő: 1912 február 12-ig.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet királyné Szanatorium-sorsajegy lesz kiosorolva.

Lapunk folyó évi 53. számában közölt fejtörők helyes megfejtése:

Képtalány: «Sok ember csak a szemével lát, mivel szive nincs». — Számtalány: «Ha többször megy Verstalaný: «Önkény—Örkény».

Helyesen megfejtette: Atyánszki József csendőr Karánsebes.

A kiosorolt Erzsébet királyné szanatorium-sorsajegy Atyánszky J. csendőrnek Karánsebesre elküldöttük.

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, bosznial csendőrség, cs. és kir. közöshadsereg szerződ. szállító

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbörből készített különlegességeinek szerződéses árban, részlet-fizetési kedvezmény mellett szállítását. " " "

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

HIVATALOS RÉSZ.

Közigazgatási döntvények.

A kertésznek az a ténykedése, hogy dísznövényeket termel és szállít, foglalkozásához tartozó tevékenységet képez s az a körülmény, hogy ezt nagyobb mértékben is űzi, még mellékiparágnak nem tekinthető.

(A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 1911 augusztus hó 31-én 57,604/VI. A. sz. a.)

Sertések eladása, vagy levágásának a törzskönyvvezetőkhez való bejelentésének elmulasztása kihágást nem képez.

(A m. kir. belügyminiszter 1910. évi 6312. sz. határozata.)

Vadászati kihágási ügyhen csak az 1879. évi XXXI. t.-cz. 41. §-ában körülírt feltételekkel bíró és esküt tett erdőtisztek, erdőőrök és vadőrök vallomása fogadható el feltétlen bizonyítéknak.

(A m. kir. belügyminiszter 1910. évi 5207. sz. határozata.)

Körrendelet.

108,544/24. 1911. sz. A «Rokkant m. kir. csendőrlegénységi egyének s azok családtagjainak segélyezésére létesített «Panajott Sándor-féle alapítvány»-ra vonatkozó alapító oklevélhez általam kibocsátott akálbi póthatározatot ezennel közzéteszem.

Én Hazai Samu altábornagy, Ő császári és apostoli királyi Felsőháznak való belső titkos tanácsosa stb. mint ezidőszerinti magyar királyi honvédelmi miniszter, ezennel örök emlékezetül adom tudtára mindazoknak, a kiket illet, hogy miután «A m. kir. csendőrség zsebkönyvének szerkesztőbizottsága» előttem azon óhajának adott kifejezést, hogy általa az 1907. évben «Rokkant magyar királyi csendőrlegénységi egyének s azok családtagjainak segélyezésére létesített Panajott Sándor-féle alapítvány» kamatainak az élvezetében ezennel részesíthetők legyenek az oly nyugdíjas csendőrlegénységi egyének is, a kik szolgálatképtelenségüket okozott ama betegségüket, mely miatt felülvizsgáltattak, nem kizárólag szolgálat teljesítéséből kifelé szereztek, valamint ne csak a nyugdíjas, hanem a tényleges állományban elhalt csendőrlegénységi egyéneknek nyomorban színlődő családtagjai is, onnélfogva a fentebb megnevezett zsebkönyv-szerkesztőbizottság ezen óhajának helyet adva, az 1907. évi február hó 1-én hivatalbeli elődöm által kibocsátott vonatkozó alapító oklevél III-ik pontjának a) és b) betűi alatt foglaltakat hatályon kívül helyezem s az alapító oklevelet a következő póthatározattal látom el, illetőleg a) és b) betűk alatt, a következő új rendelkezésekkel egészitem ki:

a) oly rokkant nyugdíjas m. kir. csendőrségi legénységi egyének, kik önbibájukon kívül bármi oknál fogva mint keresetre képtelenek, gyógyításra szorulnak, ha évi nyugdíjuk összege kisebb a legutóbb élvezett zsoldjuknál — és pedig ezek közül első sorban olyanok, kik keresetképtelenné szolgálat közben váltak vagy a kik annyira tehetetlenek, hogy mások ápolása, vagy segélyezése nélkül el nem lehetnek, — továbbá

b) a tényleges állományban elhalt csendőrlegénységi egyének, valamint az a) alatt említett igényjogosultak elhalálása után, azok nyomorban színlődő családtagjai (özvegyek és árvák) — és végül harmadsorban».

Minek hitelül ezen póthatározat öt eredeti példányban kiállítván, annak egy példánya a m. kir. honvédelmi minisztériumban, egy a m. kir. belügyminisztériumban, egy a közalapítványi kir. ügyigazgatóságnál, egy a csendőrségi felügyelőnél, egy pedig a m. kir. III. számú csendőrkerületi parancsnokságnál helyzetetett el megőrzés végett.

Budapest, 1912. évi február hó 10. én.

Hazai Samu s. k. honvédelmi miniszter.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Ótálf Illés járásörmester és Fazekas János I. cz. őrmester, mindketten a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában, az 1911. évi augusztus 6-ára virradó éjjel a borsodnagyei Edelényben, Czeisler Henrik és családja sérelmére elkövetett háromszoros rablógyilkosság tettesének igen leleményesen bevezetett és nagy körültekintéssel folytatott nyomozás után történt kiderítése, elfogása és az ítélet alapját képezett bűnjel biztosításáért.

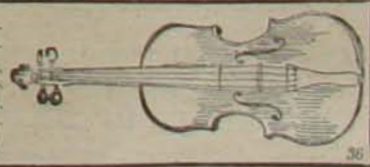
Kovács Sándor III. számú csendőrkerületbeli járásörmester, négy vármegye közbiztonságát veszélyeztetett bünszövegeteknek, 266 órán át tartott szakadatlan és észszerűen vezetett nyomozás után történt leleplezése és elfogásáért.

Takács Sándor III. számú csendőrkerületbeli ez. őrsvezető, egy tolvajszövegetet tagjainak, kik több vármegye területén garázdálkodva, 16 községben veszélyeztették a közbiztonságot, 396 órán át tartott igen fáradságos és nagy körültekintéssel vezetett nyomozás után történt kiderítése, elfogása és a bűnjelek biztosításaért.

Jurin István III. számú csendőrkerületbeli ez. őrmester, az 1911. év október havában Monostorszegen fellépett ázsiai kolera széthurcolásának meggátlása és a járvány elfojtása körül 31 napon át nagy odaadással és önfeláldozással kifejtett eredményes tevékenységéért.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olcsón finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, ezimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg **Reményi** legújabb előesetű árjegyet át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségtérítés díjlanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék körendő.

A m. kir. VII. sz. esendőrkerületi parancsnokság által:

Szász Dávid őrsvezető ez. őrmester, mert a hunyadmegyei Sztanizsa aranybányában 1911 november 15-én elkövetett 2000 korona, továbbá, az ugyanazon bányában 1911 december 4-én elkövetett 200 korona kárértékű aranyérczlopás tetteseit kitartó nyomozás után kiderítette s ezáltal ezen bányánál ügyszólván napivenden levő aranyérczlopásoknak gátat vetett.

Szabó Tamás csendőr ez. őr vezető, a Felsőkomána községben 1911. évi november hó 8-án uralgott tűzvész alkalmával a tűz oltása és a vagyonmentés körül kifejtett odaadó és buzgó tevékenységeért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. VII. sz. esendőrkerületi parancsnokság által:

Tornai Ferencz próbaesendőr, mert a hunyadmegyei Sztanizsa-bányában 1911. évi november 15-én elkövetett 2000 korona, továbbá, az ugyanazon bányában 1911. évi december hó 4-én elkövetett 200 korona kárértékű aranyérczlopás tettesének kiderítése alkalmával járőrvezetőjét buzgalommal támogatta.

Jakab András próbaesendőr, mert a Felsőkomána községben 1911. évi november hó 8-án uralgott tűzvész alkalmával a tűz eloltása és a vagyonmentés körül járőrvezetőjét hathatósan támogatva odaadó és buzgó tevékenységet fejtett ki.

Előléptettek.

Az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

1912 február 16-ával:

a m. kir. II. számú esendőrkerület állományában:

Kárpáti Mihály, Szentandrás Lajos és Tóth K. Lajos esendőrök; továbbá

ugyanazon nappal:

a m. kir. IV. számú esendőrkerület állományában:

Bodokán Simon, Mátis Pál, Póczos József, György

Kosztik Pál, Hajnal Kálmán, Lidák Ferencz, Biszkup András, Kovács István III., Blegye János, Muntján Simon, Gyene Benjamin, Szőke József, Faragó József és Campián Vazul esendőrök, végül

ugyanazon nappal:

a m. kir. VI. számú esendőrkerület állományában:

Tóth Sándor IV. és Magyar István esendőrök, *csendőr ez. őrsvezetőkké.*

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. IV. számú esendőrkerület állományában:

Szabó Gergely, Polgár Mihály, Dupka András, Domsa Mihály, Radánovics István, Horváth Péter II., Csorba Flórián, Muresán Gábor, Bálintony Péter, Mikbel János, Maár Dezső, Fekete István, Tamás Gergely, Laki Pál, Varga József, Sárga János, Szemenyuk Elek, Nagy József IV. és Ács István esendőrök.

Névváltoztatás:

A m. kir. VI. számú esendőrkerület állományában:

Klein Károly ez. őrsvezető, a m. kir. belügyminiszternek 1912. évi 13,450/VI—a. szám alatt kelt engedélye alapján, vezetéknevét «Kutasi»-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú esendőrkerület állományában:

Ferencz Mátyás ez. őrmester, Deák Ilonával, 1912 december 2-án, Szépvízen

A m. kir. II. számú esendőrkerület állományában:

Kuluncsich Jakab ez. őrmester, Pihajlich Juliannával, 1912 február 3-án, Pancsován.

A m. kir. IV. számú esendőrkerület állományában:

Kós György csendőr ez. őrsvezető, Horbász Ilonával, 1912 január 6-án, Németmokrán.

Merkur kerékpárok

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárából 20 kor., alkatrészekből és gummikból 20% áron edm. részesülnek. Arjegyzéket ingyen és bérmentve küld

DÉRY EDE

kerékpár- és vartógép nagyraktár

36

SZEGED.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

Kiadásunkban megjelent és raktárunkon kapható Argay Ferencz
főhadnagy úr által szerkesztett szépírási mintalapok ára 1.80 K.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden **vasárnap.**

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Tábori csendőrök.*

A tábori csendőr elnevezést talán minden olvasónk hallotta vagy olvasta már, de bizonyosan kevesen tudják, hogy ez a fogalom tulajdonképpen mit jelent. Hiszen csak mozgósítás esetén és a nagy királyi vagy hadsereg-hadgyakorlatok alkalmával lehet ezeket a derék katonákat látni, amikor szolgálatukat buzgón és többnyire mintaserüen teljesítik. A hadseregszervezet tudományában avatlan polgár valószínűleg egyáltalában nem tudja, hogy vannak tábori csendőrök is és hogy mi a feladatuk; foglalkozzunk tehát kissé e válogatott katonáinkkal.

Általában elismert valóság, hogy a csendőrség intézménye mind Magyarországon, mind Ausztriában és különösen Boszniában és Hercegovinában tökéletesen bevált. Mind a tisztek, mind a legénység teljesen feladatuk magaslatán állanak, kötelességtudásuk pedig szinte közmondásszerű. Rendes csendőrségi kiképzésük azonban nem képesítheti őket arra is, hogy a mozgósítás alkalmával bármelyiküket minden előkészítés nélkül be lehessen osztani tábori csendőri szolgálatra is. Erre a különleges szolgálatra a tábori csendőrtanfolyamokban képezik ki a legénységet.

A tábori csendőrök feladata a következő:

1. Ők látják el a hadrakelt seregnél és a hadtápkörletben a rendőri szolgálatot.
2. A vezérkari tisztek segédei a szemrevételezéseknél, a lakótáborok előkészítésénél, a kémszolgálat különböző ágaiban.
3. Ők adják a karhatalmat a legkülönbözőbb esetekben.
4. Futári vagy fontosabb küldöncz szolgálatokra használják fel őket.

Az 1. és 2. pontban megjelölt szolgálatot többnyire lovascsendőrök látják el.

A tábori csendőrséget csendőrtisztek, lovas- és gyalogos tábori csendőrök alkotják. Tábori csendőr-osztagok, tisztek parancsnoksága alatt, a hadsereg-, hadtáp- és hadtestparancsnokságok számára vannak szervezve, míg

a gyalog és lovas badosztályparancsnokságoknál néhány lovas és gyalogos csendőr van a vezérkari főnöknek alárendelve.

A magyarországi badtestekhez elvileg m. kir., az ausztriaiakhoz cs. kir. osztrák, a zágrábi 13. hadtesthez m. kir. horvát-szlavón, a 15. és 16. hadtesthez bosznia-hercegovinai csendőröket osztanak be.

A személyzet kiválasztását, átutalását és nyilvántartását már békében is a különböző csendőrparancsnokságok végzik.

A tábori csendőr-osztagok mindig az illető felsőbb parancsnokság vezérkari főnökének vannak alárendelve.

A hadtápparancsnokságokhoz beosztott csendőrtörzstiszt valamennyi tábori csendőr-osztagot megszemléli, a legénység pótlásáról, valamint a felszerelés és ruházat kiegészítéséről és utánaszállításáról gondoskodik.

A tábori csendőrök testületük rendes egyenruháját hordják, balkarjukon fekete-sárga, a m. kir. honvédbadosztályoknál veres-sárga karkötővel; azonkívül egy tarsolylyal vannak felszerelve, melyben a jegyzőkönyvecskéjüket, kizilámpát és a béklyókat (lánczokat lakattal) hordják, a tisztek és lovascsendőrök szolgálati lovaikat (a boszniaiak kivételével, kik csendőrlovaikkal vonulnak be) a hadseregtől kapják. A gyalogcsendőrök fegyverzetüket megtartják, a lovascsendőrök ellenben csak karddal és ismétlőpisztolylyal vonulnak ki; a karabély és szurony, melyet békében hordanak, ottbott marad.

A tábori csendőrtisztekre és altisztekre, mivel ők a katonai rendőr és biztonsági teendők hivatott végrehajtó közegci, a katonaségek jogai és kötelességei hárulnak, azonkívül hivatásuknál fogva még külön kiváltságuk is van.

„A törvény nevében» tett felszólításuknak, rang- és egyéb különbség nélkül, mindenki engedelmeskedni tartozik. Minden parancsnok köteles a tábori csendőröknek a kívánt karhatalmat, a lovas-, tüzer- és vonatesapatok azonfelül, ha a lovascsendőr lova szolgálatképtelenné vált, a kért lovat nyugta ellenében rendelkezésükre bocsátani.

A tábori csendőrök fegyvere minden szolgálati ténykedésnél töltve van, a gyalogosoknál azonkívül a szurony a puskán.

Nézzük tehát a tábori csendőrök feladatait kissé részletesez.

* A czikk „A Hadsereg» czimű előkelő katonai folyóiratban jelent meg először s szerkesztője előzékenységének köszönhetjük a közreadást. (Szerk.)

Első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár

honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Ocskai és a szabadalmaszói Rákóczi tárogató fellalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpuztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Arjogyzék minden hangszerről külön küldetik. Magyarországi legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára. 6

STOWASSER JÁNOS

osászári és királyi udvari szállító, a os. és kir. közös hadsereg, a m. kir.

hangszerkészítője, az Ocskai és a szabadalmaszói Rákóczi tárogató fellalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpuztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Arjogyzék minden hangszerről külön küldetik. Magyarországi legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára. 6

Magyarországi legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára. 6

1. Tábori esendőrtanfolyam: A esendőrtisztiek tanárakkal nagyobb kém- és terepszemléről érkeznek haza.

1. Ők látják el, mint mondtuk, a rendőri szolgálatot. Ténykedésük kiterjed a hadsereg vagy hadtápkörletben tartózkodó összes katonai és polgári egyénekre (tehát az egész lakosságra is,) azonkívül a hadifoglyokra és a visszatartott cezesekre, túsókra.

Általában véve figyelmüket arra fordítják, hogy szolgálatuk körletében semminemű törvény- vagy szabályellenes dolog ne történjék; a szabályok ellen vétő egyének ellen eljárnak. Ez az eljárás egyszerű intézésben vagy fedlésben, elfogatásban, végül a fegyver használatában nyilvánul.

A tisztiek vagy tisztviselők letartóztatására nézve a szolgálati szabályzat I. részének határozatai érvényesek. A lakosság oltalma a saját katonák zsarolása vagy rablása ellenében szintén az ő feladatuk. Különösen a lakosságunk az a része óvassék meg az cfajta kísérletek ellen, mely valami módon a hadsereg javát szolgálja pl. betegápolók, élelmiszer-árusok stb.

A kémkedés megakadályozása, a gyanús egyének megfigyelése illetőleg megmotozása, azután a postagalambok lefoglalása, az ellenség szökevényeinek kikérdezése és kikutatása elsősorban az ő feladatuk.

A hadrakelt seregnél lévő polgári egyének (szolgák, lovászok, markotányosok, ügynökök stb.) ellenőrzését szintén a esendőrök végzik. Jogukban áll bárkít, katonatisztet sem véve ki, ha szükségesnek tartják, igazolásra felszólítani.

Végül ők ellenőrzik egészségi és tisztviselési szempontból a markotányosokat és egyéb kereskedőket, valamint abban a tekintetben is, vajjon helyes mértékeket használnak-e, stb.

2. Mint a vezérkari tisztiek segédei, ők keresnek alkalmas vezetőket a lakosság körében és szemmel tartják az ilyen egyéneket; ők keresnek kémeket, mivel emberismeretüknél fogva, lévén már békében is számos besúgóval stb. dolguk, az ilyen egyének kiválasztásában tapasztalattal bírnak.

Saját országunkban, a felvonuló területen a tábori esendőrök, különösen, ha a viszonyokkal ismerősek s a lakosság nyelvét beszélik, maguk is felhasználhatók kémiszolgálatra.

Ebben az alkalmazásban a határelzáró esendőrség* támogatja őket. (Az eddigi határrendőrséget 1912. évtől fogva esendőrség váltja fel, mert ez a bürokratikus, fontoskodó, nagyon sok hivatalnokkal és jogászszal, de kevés végrehajtó közeggel rendelkező intézmény különösen katonai szempontból egyáltalán nem vált be.)

Fontos és felelőséggel teljes szemleutaknál a lovas-esendőrök kísérik a vezérkari tiszteteket.

A vidékkel ismerős és megbízható vezetőket különösen hegyes és erdős vidéken a vadászok, halászok, pásztorok, vadászok, csempészek köréből is a esendőrök fogják, mint már említettük, emberismeretüknél fogva kikeresni.

Ezeket az egyéneket az ellenség országában természetesen bőkezűen megfizetik, ha azonban el találának „tévédni”, akkor a tábori esendőr revolvorgolyója lehet a bérük.

3. Mint karhatalmi közegekkel a vezérkari osztályok, vagy az illető felsőbb parancsnokságok terparancsnokai rendelkeznek velük.

Törvénytudásuknál fogva közbenjárásukat általában igénybe szokták venni a lakossággal folytatott tárgyalásoknál. Áll ez első sorban a vonatoknál, melyeknél a kocsisoknak 99 százaléka polgári egyén. Hogy ezt az izgága, féktelen és szedett-vetett figyelmetlen népet rövidesen rendre, fegyelemre szoktassák, bizony alaposan igénybe kell venni a gyalogos esendőrök segítségét. Ilyenkor nem sokat teketóriáznak; kevés szó, több cselekvés, bilincs vagy golyó — ez a leghatásosabb eljárás. Békében, a nagy badgyakorlatok alkalmával is alaposan elbánnak e szájaskodó atyafiakkal, a hadi törvényt nem lehet ugyan ilyenkor rájuk alkalmazni, a esendőröknek nyugalommal párosult nagy határozott-

* Új kifejezés a vonatkozó utasítás szerint.

2. Tábori esendőrök éjféltalóvási forgópisztolytal.

sága, szükség esetén: kiméletlen erélye azonban ilyenkor is hamarosan megteremti az elengedhetetlen rendet és fegyelmet.

Ha meggondoljuk, hogy 80—100 kocsi jut csak egy-egy tartalékos szekerész tisztt, mindössze 2—3 katonával, ezeknek bizony a népet ismerő, vele bánni s benne tiszteletet kelteni is tudó erélyes, derék táborig csendőrök fontos és eléggé meg nem becsülhető támaszai.

Ha a hadbiztosok, vagy a hadsereghez beosztott polgári biztosok az ellenségtől elfoglalt területeken, vagy akár saját országunkban is, vásáros néppel, kereskedőkkel, szállítókkal stb. kénytelenek tárgyalni, fődözetül táborig csendőröket visznek magukkal, úgyszintén a harcslásnál is.

4. A táborig csendőrök a következő különleges szolgálatok elvégzésére alkalmazhatók még: mint futárok fontos okmányok szállítására; hadifoglyok, különösen nagyobbrangu tisztok vagy politikai bizalmi férfiak örkisérétére; az ellenségtől elvett nemzeti vagyonnak oltalmi őrségére; nyilvános pénzkészleteknek, posta- és táviró-bivataloknak lefoglalására stb.

Az ütközetek és csaták folyamán ök ügyelnek a harcsvonalak mögött az egészségügyi, élelmi stb. intézeteknél a rend fenntartására. Az eltévedt, vagy visszamaradt katonákat útbaigazítják; a szökevényeket és az úgynevezett «elmaradozókat» elfogják; a halottakat és a súlyosan megsebesülteket a megrablástól, a harcsterek hiénáitól, a kik a gyűrüt sokszor a még élő áldozatukról is, az ujjal együtt vágják le, — ök védik meg.

Csata után a csendőrök kényszerítik a lakosságot az állati hullák eltakarítására. Az elesett katonákat is az ö felügyeletük alatt temetik el a lakosok és esetleg utászostagok, vagy más csapatok — miután a halottak kilétét igazoló réztokjokat elvették s a temetés idejét és helyét azokra följegyezték.

Ez a kegyeletes eljárás nagy pontossággal végzendő, mert különben az eltemetett harcosnak hozzátartozói hónapokon, sőt éveken át sem tudhatják meg, hogy élhet-e még az ütközetben nyomaveszett fiuk, vagy ha elesett, hol aluszaza örök álmát...

Ha pontosan végzik ezt a szomorú feladatukat, akkor kevesebb lesz háboru után azoknak a száma, kikről övéiknek nem lehet mást mondani, mint hogy: «ültint» — s csakngyan el is tűntek az ilyen szerencsétleuek valamely tömeges sírban, bajtársak és ellenfelek hullája között, örökre, feltalálhatatlanul.

Mint a fentebbiekből látható, ugyancsak sokat, sokféle szolgálatot követelnek a táborig csendőröktől. Nézzük most, miképen készítik öket elő, hogyan képezik ki öket béke idején a háboruban megoldandó sokféle feladatukra.

3. Táborig csendőrök ezébalövése forgópisztolyal.

A táborig csendőrök oktatására a hadügyminisztérium évenként tanfolyamokat szerveztet.

A lovascsendőr-tanfolyamokat mind a magyar, mind az osztrák csendőrség számára 6 heti időre szervezik.

1911-ben Miskolczon, Zágrábban, Krakauban, Wienben, Brünnben, Grazban, Prágában, Lembergben és Przemyslben voltak ilyen tanfolyamok.

A gyalogos csendőrök számára csak Magyarországon szerveztetk ilyen négyhetes tanfolyamokat (1911-ben pl. Pozsonyban, Kassán, Nagyszebenben és Zágrábban voltak). Az osztrák gyalogos csendőröket külön csendőriskolákban képezik ki, míg a bosznia-hercegovinai csendőrség a szükséglethez képest szervez tanfolyamokat.

A legnagyobb bajt mind az iskolában, mind a későbbi beosztásnál a nyelvi nehézségek okozzák.

A tanfolyamok megalakításának idejét és helyét, a két honvédelmi miniszternek hozzájárulásával a hadügyminisztérium állapítja meg.

A tanfolyam parancsnoka (a ki egyszersmind a rendőrségi szolgálatnak, fegyverfannak és a szolgálati szabályzat I. részének előadója) egy csendőrszázados, esetleg főhadnagy, a szolgálati szabályzat II. részét, hadsereg-szervezetet, vonatutasítást, tereptant és vezérkari segédszolgálatot egy vezérkari százados, vagy beosztott főhadnagy adja elő.

Lovascsendőr-tanfolyamoknál azonkívül még egy lovas-tiszt van lovaglótanárul beosztva, a ki egyuttal a lóismeretnek is előadója.

Mivel a m. kir. csendőrtanfolyamoknál az előadás nyelve a magyar, a tanárokl beosztott tiszteknek természetesen tökéletesen kell magyarul beszélniök.

A tanfolyamoknak vezetője, a ki időnkint szemlélt tart felettük, mindenütt egy vezérkari törzstiszt.

A szolgálati lovakat a közös hadsereg lovassága adja. Hetenkint 2—3-szor a hallgatók a vezérkari tiszt vezetésé alatt a terepen részesülnek oktatásban s ilyenkor hosszabb, némelykor fél- vagy egész napi portyázásra mennek.

Ha fáj a feje ^{ne tétovázsek, hanem} ^{használjon azonnal} **Beretvás-pastillát**

mely 10 percz alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulaestja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kisposton. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

A felsoroltakból látható, hogy a tananyag, tekintettel az idő rövidségére, igen nagy; fődolog, hogy a törekvő derék altisztek — a kik értelem és műveltség dolgában (mint egyik záróvizsgájuk alkalmával egy nebezen kielégíthető vezérkari őrnagy kijelentette) némely egy évi önkéntesi iskola hallgatóit messze felülmulják, főleg gyakorlati kiképzésben részesüljenek, mert elméletileg rendesen már elég jól vannak előkészítve s oly buzgók, hogy az elmulasztottakat hamarosan pótolják saját szorgalmukból.

A tanfolyam végén a hallgatók bizottság előtt záróvizsgálatot tesznek; e bizottságnak egy dandáros az elnöke, tagjai pedig a csendőrkörületi parancsnok, továbbá a vezetéssel megbízott vezérkari és egy csendőrtiszt.

A vizsgálat eredménye szerint a hallgatókat kitűnően alkalmasnak, alkalmasnak és nem alkalmasnak minősítik.

Általában véve a csendőraltisztek a tanfolyamokban igen szorgalmasak, sokat tanulnak s a hadgyakorlatoknál ép úgy beváltak, mint rendes szolgálatukban; reméljük, hogy a jövőendő háboruban is így lesz...

tud keresztül menni a cigány a nélkül, hogy ne lopjon vagy más bűncselekményt el ne kövessen. Nem szükséges neki ehhez, mint sokan állítják, a körülmények előzetes kikémlése, belefog a nélkül is a betörésbe, a lopásba és ha csak észre nem veszik s így el nem riasztják, végre is hajtja, bármily nehéz akadályokkal is kell megküzdenie. Ha az egyik helyen nem sikerül, megkísérli máshol, egy éjjelen át több helyen is, míg végre rátalál az igazira, egyre vagy többre, de üres kézzel nem hagyja abba.

Hogy ez így van, a sok eset közül eléggé bizonyítja az alább felsorolandó s nagyobb részben rájuk derített bűnesetek nagy száma is.

A múlt év október elején összetalálkoztak a szolnoki országos vásáron Kolompár Farkas József, Kolompár Károly József, Lakatos József, Lakatos Ferencz (bácskó) s utóbbinak János és Péter nevű legényfiai s — mint elfogatásuk után az összehalmozott bizonyítékok és tanvallomások sulya alatt beismerték — a találkozás öröme való pálinkázás közben kitervezték, hogy a következő éjjelen a czeglédi gözmalomba betörnek, gondolván, hogy ott a nagy forgalom mellett bizonyára nagyobb összeg pénzt találhatnak.

A megállapodáshoz képest október 8-án este a Czegléd felé menő legutolsó vonattal csakugyan át is rándultak Czeglédre s addig is, míg a malomban minden elcsendesedett, a malom nagy kertjét körülvevő deszkakerítés mellett buzódtak meg. Nem sokáig kellett várakozniok, csakhamar elérkezett a várt pillanat.

A kerítés deszkáját kiszakítva, behatoltak a kertbe, az innen átvezető ajtón át a belső udvarba, onnét pedig — két figyelőt hátrahagyva — a malom belső helyiségeibe hatoltak és a pénztári szobában megkezdték a munkát.

Két fiókot felfeszítettek már, mikor az emeleten lévő éjjeliőr észrevette, hogy valaki jár a malomban s egy munkással lejött, hogy meggyőződjék, kik lehetnek a váratlan éjjeli látogatók.

A két figyelő fogadta őket s az egyik egy kezeügyébe eső nyeles nyírfaseprüt felkapva, azzal orruk alatt hadonászni kezdett s közben mint egy örült, cigány és magyar szavakat hangosan összehadarva hátrált a pénztári helyiség felé. De csak az éjjeliőr követte a lármázót, mert a munkás megijedt az örültnek látszó s más-különbben is visszataszító kinézésű embertől és visszaszaladt az emeletre, hogy segítséget hozzon.

A cigány ezzel a viselkedésével kettős czélt ért el. Az őket meglepők egyikét elriasztotta bizonyos időre, társait pedig, a kik csakugyan figyelmesek lettek a különös, de általok jól megértett zajra, értesítette a közeledő veszélyről. Menekültek is kifelé egyremásra. S mivel éppen szembe találkoztak az éjjeliőrrel, nehogy ez bármelyiküket is feltartóztatlassa, az egyik cigány — Lakatos János — egy akácza husánggal úgy vágta fejbe az egyébként elég bátor, de meglepett éjjeliőrt, hogy eszméletlenül esett össze s másnap reggelre a nélkül, hogy csak eszméletre is tört volna, meghalt.

A cigányok pedig, a mint észrevették, hogy többen is vannak a malomban, nem mertek azokkal szembe szállni, hanem a kertben át, a hol bejöttek, oly birtalan elmenekültek, hogy mire a munkás társaival lejött az emeletről, már hiult helyük volt s csupán a leütött éjjeliőrt találták.

A történetek után azt hinné az ember, hogy a mone-

Egy cigánykaraván viselt dolgai.

Írta: Máthé Miklós törzserőrmester.

A kóborcigányokról igen sokszor volt már szó e lap hasábjain. De, ha mindannak a tünetnek a nyomozását közölné a Csendőrségi Lapok, a melyeket évente a csendőrség kétségtelenül rájuk derít az országszerte kóborló cigánykaravánokra, merem állítani, hogy a lap Érdekes nyomozások rovata alatt állandóan cigányok bűncselekményeiről olvashatnánk.

A cigány majd mindent, a mire a megélhetésnél, ruházkodásnál, közlekedésnél szüksége van, bűnös uton szerez meg. S ha néha-néha bizonyítani tudja is, hogy lovát, kocsiját, egyik vagy másik ruhadarabját pénzért és rendes uton vásárolta, több mint bizonyos, hogy az érte adott pénzhez, vagy ahhoz, a miért azt a pénzt kapta, már bűnös uton jutott.

Számtalanszor tapasztalhattuk már azt is, hogy ha egy cigánykaraván az ország egyik vidékéről a másikra, akár jószántából, akár üldöztetés folytán utnak indul, a lopások, betörések és rablások egész sorozatát hagyja maga után a megtett utvonalon. Egyetlen határon nem

BUTOR

készpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÜT 8. SZ.

13 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 89-59.

BUTOR

külvöl cigányok tudva, hogy az elkövetett büncselekmény miatt talán azonnal üldözve lesznek, meg sem álltak addig, míg jókora távolságba, esetleg más határba nem értek, a hol már az esetleges üldöztetés elől, legalább egyelőre biztonságban érezhették volna magokat. Vagy azt, hogy a kudarcz után elváltak egymástól s mindenik ment hozzátartozóit felkeresni, hogy alibi igazolással élhessen, ha netán a rablójылkosság kísérletének vádjá miatt gyanuba kerülve, elfogatnák.

Kolompár és társai azonban sem az egyiket, sem a másikat nem tették, hanem odább menve vagy két utcával, nehogy üres kézzel kelljen hazamenniök, szépen megkezdtek a betöréseket.

Az első két helyen csak az ablakokat törhették be, az otthonlevők elriasztották őket. A harmadik helyen már a szobába is behatoltak s éppen az ágyneműt kezdték összesomagolni, mikor a házbüliek észrevették őket. Innen is üres kézzel kellett tehát menekülniök. Annál szerencsésebbek voltak a további helyeken, mert még ez az újabb három kudarcz se riasztotta őket vissza a további próbálkozástól.

Oldal Mátyásnéól, az ablakon át való behatolás mellett 67 K értékű férfi- és női ruhaneműt; József Sámuel-től, szintén hasonló betérés mellett 500 K értékű ek-szert, ágy és ruhaneműt, egy bődön turót és egy nagy üveg házifőtt pálinkát loptak el, a miket két nagy csomagba kötve, nehogy magoknak kelljen cipelniök, szállítóeszköznek ellopták kartársuk: Rafael László czeplédi cigány 50 K értékű lovát, sőt az is lehet, hogy ez önként engedte át nekik, de ez nem bizonyult he s erre felmálházva a lopott holmikat, még azon éjjel a Lajosmizséhez tartozó Ladánybene puztára mentek orgazdájukhoz: Nagy Lajos ottani lakoshoz.

Itt a lopott holmikkól, kinek mi kellett, kiválasztotta magának. Az ékszereket és egy pár jobbacská ruhadarabot így szétszították, egy pár darab női és gyermekruhát pedig postán elküldtek a szegedi kir. ügyészségnél fogva levő Kolompár Lulugya és kis gyermeke részére. Aztán, hogy pár napi ott tartózkodásuk sokba ne kerüljön az orgazdának, loptak még nyolcz ludat s abból négyet, valamint a turót és pálinkát elfogyasztották, a többi fennmaradt holmit pedig a négy luddal együtt 30 koronáért átadták Nagy Lajosnak. Aztán mikor jól kipihenték magokat, kettenként elindulva az örkényi határban, már előre megbeszélt helyen rájuk várakozó családjaikhoz bujdosnak el.

Így állapította ezt meg a pár nappal később rájuk bukkanó és őket kettő kivételével elfogó Thoma Márton cz. őrmester örkényi őrsparancsnok az orgazda és cigányok beismerése alapján.

A czeplédi rendőrkapitányság ugyanis az említett hűnesetekről másnap telefonon és táviratilag értesítette a környékbeli őrsök egyikét-másikat, mindet azonban nem. Így történhetett aztán, hogy Thoma őrmester és két csendőre, az örkényi határban egy tüzesetben nyomozván, találkoztak a férfiak nélküli cigánykaravánnal s még ekkor mit se tudván a Czepléden történetekről, csupán a miatt vették őrizet alá a három kocsi-val, hét lóval s vagy 15 kisebb-nagyobb gyerekekkel táborozó két cigány nőt, mert igazolvány nélkül csavarogtak ott s egy pár lónak nem volt rendben a járlata.

Valószínűnek tartván azonban — bár a két nő özvegy-

nek állította magát — hogy férfiak is tartoznak a társasághoz, nem nagy távolságra magokra hagyva őket, a homokbuczkák között lesbeálltak s így sikerült még a karavánhoz tartozó három nőt és egy férfit bevárni és elfogni.

Kevéssel később még két férfit leptek meg a közeli erdőszélen, de ezek a közeli Gyón községbe valóknak mondták magokat és az őrmester is úgy emlékezett rájuk, hogy ott már látta őket, mikor az alsódabasi őrsön másodaltiszt volt, de meg a karavánbüliek is azt állították rólok, hogy nem közéjük tartozó, idegen cigányok, hát elbocsátotta őket, a többieket pedig bekísérték Örkénybe a község házához azzal a szándékkal, hogy másnap átadják őket az alsódabasi szolgabírói hivatalnak.

Másnap, október 11-én, Tóth József járásőrmester, alsódabasi járásparancsnok hivatalos telefon-beszélgetést folytatván Thoma őrmesterrel, tudomására hozta a czeplédi eseteket s midőn utóbbító értesült, hogy cigányokat tart őrizet alatt s hogy éppen be akarja kísérni őket Alsódabasra, figyelmeztette, hogy elébb nézzön utána, vajjon nem a czeplédi büncselekmények tettesei-e azok?

Alighogy ez a beszélgetés megtörtént s az őrmester a közeli község házához átment, már arról értesült, hogy egy idegen parasztkinézésű ember igen gyanusan érdeklődött a cigányokat őrző járőrnel, hogy mi fog történni a cigányokkal, elbocsátják-e őket vagy hekisérik valahová. S minthogy a csendőrök azt is látták, hogy az idegen, a ki egy kissé ittas volt, egyik közeli korcsmába ment be, erről is jelentést tettek Thoma őrmesternek s utóbbi azon gyanu alapján, hogy bizonyára a távollevő cigányférfiak kémje lehet az, utána ment és felkérte.

Nevezett a kérdőrevonatáskor megnevezte magát, hogy ő Obornyák Péter, ladánybenei lakos és elveszett borjait köröztetni járt a község házánál; a cigányok iránt pedig csak kíváncsiságból érdeklődött. Megmondta azt is, hogy kocsija és lovai a községben lakó rokonainál vannak.

Thoma őrmester mindezekben semmi gyanusat nem találván, még menetközben elvált az embertől, a ki erre egy mellékutczába befordulva, hirtelen el is tűnt. Ekkor azonban odasomfordál az őrmester mellé egy ismerős örkényi cigány és besugja neki, hogy az a paraszt, a kivel elébb beszélgetett, aznap reggel két üveg sört fizetett neki, hogy puhatolja ki és vele tudassa még délig, hogy mi történik a község házában levő cigányokkal.

Ez már megint gyanussá tette az őrmester előtt Obornyákot s különösen, hogy a község házában azt mondták neki, hogy nevezett ott semmiféle borjukat nem köröztetett s hogy nevezett hallomás szeriut híre; orgazda is, határozottan bizonyosra vette, hogy esakis a cigányok küldhették oda kémkedni, a kik bizonyára vagy nála tartózkodnak, vagy tudhat a tartózkodási helyükről.

Rögtön a keresésére indult tehát, de rokonainál már nem találta meg, mert pár perczel elébb elkocsizott. Az őrmester erre harmadmagával lóra ült s a csakugyan hazafelé kocsizó Obornyákot utólérve, állítása daczára, hogy sem nála nincsenek a cigányok, sem tartózkodási helyüket nem tudja, visszakisérték az örkényi község házához s kijelentette neki az őrmester, hogy akár be-

Csodacseppek és Csodakenet ismertetése:

Berkoma gyomorceppnek név alatt törv. védve van, igen keresett házi-szer, orvosiilag ajánlva rossz emésztés, elrontott gyomor, étvágyhiány és gyomorgöresöknél, gyomorgégés emely-gés, felfájás, szédülés, ájulás, szivdobogás, hideglelés és köhögésnél kiváló sikerrel. Kis üveg ára 40 fill., nagy üveg 80 fill.

Egyedüli kapható: NAGY BELA reménység gyógyszerháza, HAJDUSZOBOSZLO. Am Árvjegyzék ingyen.

CSODAKENET hatása meás, mint a csodacseppe. Ez azonban külsőleg használandó: rheuma, köszvény, csusz, csont-hasogatás, derékfájás, szagattás, nyillalás, oldalszurás. Mind kéznél legyen fogfájásnál, egy-két csepp vattára téve azonnal megszünteti a fájdalmat. Kis üveg 40 fill., nagy üveg 80 fill.

ismeri, akár nem a cigányokkal való összeköttetését, csak kíséret mellett mehet haza. Obornyák azonban megmaradt előbbi tagadása mellett.

Az őrmester és csendőrei nem igen voltak ismerősök a ladánybenei pusztán. S így tartva attól, hogy nevezett félrevezetheti őket, az előbb említett cigányt, a ki azt is besugta az őrmesternek, hogy tudja hol van az Obornyák tanyája, a nélkül, hogy ez utóbbi tudta volna, hogy mi czélből, a kocsira felültették. Ezt megelőzőleg azonban Thoma őrmester meghagyta neki, hogy mondközben lehetőleg tudja meg Obornyáktól, hogy vannak-e nála cigányok, vagy ha másnál vannak, kinél és hányan.

Így indult utnak nevezettekkel Thoma őrmester és két csendőre lóháton.

A cigány meg is felelt a megbízásnak emberül, mert mire annyira megközelítették az Obornyák tanyáját, hogy megmutathatta, megállította a kocsit és közölte az őrmesterrel, hogy tényleg a cigányok küldték be Obornyákat kémkedni, de a cigányok nem nála, hanem a Nagy Lajos tanyáján vannak, még pedig hat férfi és egy nő, a kik Obornyákat a hiradással oda várják.

A cigány tudta és a lóról szállott őrmesternek óvatosan meg is mutatta a Nagy Lajos tanyáját is. Ott volt a közelben, csak éppen egy magasabb homokbuczka takarta el előlük.

Thoma őrmester — bár Obornyák ekkor már a cigány által előadottakat mindenben megerősítette — mégis első sorban ennek a tanyáját vizsgálta át, hogy az előadottak valóságáról meggyőződjék. Cigányok csakugyan nem voltak a tanyán. Tebát át kellett menniök a Nagy Lajos tanyájára, még pedig úgy, hogy a cigányok, a kik Obornyákat várva, bizonyosan figyelőt állítottak ki, észre ne vehessék őket. Ez azonban teljesen lehetetlen volt, mert a mint a tanyát eltakaró homokbuczkát elhagyták, azonnal észrevehette őket a figyelő cigány. Azt pedig, a történet után teljesen bizonyosra vette az őrmester, hogy a meglepetni szándékolt cigányok a czeglédi bűnesetek tettesei, a kiket ha óvatosan meglepni nem tudhat, nagyobbreszöket vagy esetleg mind is elszalajtja a nyárfacserjés homokbuczkák között s az esteledni kezdő ködös időben el sem foghatja majd.

Egy ügyesen kieszelt terv azonban kisegítette a tőprenkedőket.

Az őrmester levettette Obornyákkal a felső ruháit s felvette magára. Aztán lovaikat ez utóbbi tanyáján a besugó cigány őrizete alatt hagyva, Obornyákat a kocsi derekába fektette, két csendőret pedig utasította, hogy huzódjanak le melléje úgy, hogy a kocsi derekából ki ne látszhassanak, ő maga pedig, amúgy parasztosan a söröglyára ülve, sebes hajtással megindultak a Nagy Lajos tanyája felé.

Jól számított. A cigányok közül kettő — Lakatos János és Péter — csakugyan figyeltek, hol egyik tünt fel a ház sarkánál, hol a másik. De mert őt Obornyáknak nézték, a kocsin levőket pedig nem vehették észre, nem tartottak semmitől s nem is figyelmeztették a bentlevőket.

A mint a tanya bejárájához értek, Thoma jól közölte a lovaknak, úgy hogy vágába mentek befelé, csendőrei pedig már a sebeshajtás közben felegyenesedve, a megállás pillanatában való azonnali leugrásra készen álltak. Ezt meglátva a két cigány, elordították megukat, azzal neki a határnak, elmenekültek.

Követték volna őket a többiek is. De ekkorára már

az ajtóban és az ablakokon állott Thoma őrmester csendőreivel s így visszariasztották a menekülni iparkodókat.

Pár pillanat alatt összebilincselve ült a négy cigány és a cigányasszony a szobaföldjén. A két figyelőt futni engedték, mert csak a már elfogottak visszahagyásával üldözhetnék volna, ezeket pedig egy csendő őrizetére bizni, rossz kimenetelűnek látszott, sőt hosszasabban már a tanyán se volt tanácsos velük tartózkodni, mert a térti utban való megszökésük lehetőségétől tartani lehetett. De nem volt szabad visszahagyni Nagy Lajost és feleségét sem, mert bizonyosra vehették, hogy mire másnapra visszajönnek házkutatást tartani, elrejtenek mindent, a mi a bűncselekményekből származik.

Összeszedettek tehát velük minden ruhaneműt, ágyneműt s minden olyan ingó dolgot, a miről csak feltehető volt, hogy lopásból származhatik s kocsira rakatva, a czeglédi Rafaeltől lopott s az istállóban előtalált lovat pedig a kocsihoz kötve, még aznap, mire jól beesteledett, beszállították az egész karavánnal együtt Örkénybe a községházához.

Másnapra, az előzetes telefon-értesítés alapján, megérkeztek a czeglédi károsok. Átnézték a cigányoknál levő és a Nagy Lajostól elkobzott holmikat is. Nagyjórészt megtaláltak mindent, a cigányokról lehúzták a már használatba vett ruházatot, ékszert s más egyebet.

Mikor mindezek megtörténtek, a kikérdezéshez kellett volna fogni. Volt ehez már segítség is. Odaérkezett Tóth járásőrmester s a czeglédi rablógyilkosok után nyomozó többi járőrök és ott volt a czeglédi rendőrbiztos: Horváth József is.

Igen ám, de a kikérdezés újabb és újabb bűnesetek nyomozását tette szükségessé. A cigányok állandó és szoros őrizete pedig lekötötte és teljesen kimerítette volna az összes ottlevő legénységet. És fenyegetett az az eshetőség is, hogy az egyszerű községi fogdából a legéberebb őrizet mellett is megszökhetnek a szabadsáért rajongó s a büntetéstől féltő cigányok.

Harmadnap tehát bekísérték az egész karavánt és az eközben orgazdaság miatt még őrizet alá vett polgári egyéneket Czeglédre a rendőrkapitánysághoz és odahívták az alább megemlített károsok nagyjórészt az orgazdától és a cigányoktól őrizet alá vett holmik megtekintésére és így folytatták a kikérdezéseket tovább, míg csak a kecskeméti kir. ügyészség meg nem sürgette a cigányok, illetve az összes büntetettek átadását. S mivel az ügyészség a hozzáintézett kérelemre se engedte meg az őrizet alatt levőkkel való további nyomozást, rövid tényvázlat mellett bekísérték őket azzal a jelentéssel, hogy a részletes jelentést majd csak a nyomozás teljes befejezése után teszik meg.

Volt már adat, bűnjel, tanuvallomás, beismerés elég. S az ezek alapján kiderített eredmény, a mint az a következőkből is látható, igazán meglepő volt.

*

1904. évben ismeretlen cigányok egy csikót loptak, ez most mint hét éves ló meglett Jáger Józsefnél, a ki azt mint saját nevelését tartotta. Beismerte, hogy négy koronáért vette cigányoktól, bár tudta, hogy lopásból származott.

Egy, 1908. év október 1-én virradóra elkövetett 422 K értékű betöréses és lólopást ráderítették Kolompár Farkas Józsefre. A ruhaneműket Pelle Imre cz. őrmester

POLGÁR SÁNDOR
orvosi műszer- és könyvgyárosnál
telep. Bpest, VII., Erzsébet-körút 50.

legújanszóban beszeresettek összesen betegápolási tárgyak, köztartók, fesszennők, m. kir. szab. Polgár-féle sörváltók, gummiharisnyák stb. stb. — Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld az üzletvezetőség, csak megadandó, mily tárgy szükségeltetik.

Ezen hirdetés beállítását a 10% árkedvezmény a Csendőrségi Lapok olvasóinak.

és csendőrei a pusztavacsi erdőben, az elmenekült cigánykaraván táborozó helyén már előbb megtalálták.

Az 1908. évi december havában a szolnoki csendőrok őrizete alól megszökött Kolompár Károly Józsefre ráderítették, hogy menekülő társaival együtt Agócs Menyhért paládcsi pusztai lakostól 800 K értékű két lovat, kocsit és lószerszámot elloptak. A két lovat menekülés közben agyonhajszolták. A kocsi és lószerszám az elhullott lovakkal akkor meglett. Beismerte.

Ugyanez a két cigány s a veszprémi kir. ügyészségnél most fogva levő Kolompár Dani és a kecskeméti kir. ügyészségnél fogva levő Urbán Vendel (álnéven Kecskeméti Zsiga) 1909. évi április 29-én virradóra Kiss István örkényi lakostól 168 K értékű ágy- és ruhaneműt betörés útján ellopták. Az ágyneműek nagyrésze most Nagy Lajosnál meglett. Beismerték.

1910 márczius 22-én éjjel Balog György gyóni lakostól két drb. 160 K értékű sertést; ugyanakkor Guttmann János ugyanottani lakostól 438 K ért. ágy- és ruhaneműt, zsirt és baromfit, a fentemlített cigányok betörés mellett elloptak.

A zsirosbödön most Nagy Lajosnál meglett. Sógora: Kajdáci József pedig beismerte, hogy egyik sertést 20 koronáért ő vette meg, míg a másikat nála a cigányok levágták s pár napig való náloktartózkodás alatt velük együtt elfogyasztották. A ruhaneműeket a cigányok magokkal vitték.

Ugyancsak ezek a tettesek 1910 augusztus 7-én Mráz Pál sárii lakostól betörés útján 450 K értékű ágy- és ruhaneműt elloptak s annak nagyrészét Nagy Lajosnak eladták. Két dunna és néhány darab ruhanemű az orgazdánál meglett. Beismerték.

1910 augusztus 9-én éjjel, ugyancsak fenti tettesek Haluvánszki János lajosmizsei lakostól egy darab 170 K értékű lovat; ugyanakkor éjjel Dsabant József kecskeméti lakostól két darab 600 K értékű lovat elloptak. A lovak most már nem voltak előtalálhatók, de az orgazdák a tanuvallomások sulya alatt beismerő vallomást tettek és fenti tetteseket megnevezték.

1911 január 1-én virradóra Matyovszki József irsai lakostól 250 K értékű sertésbust, zsirt és ruhaneműket; ugyanakkor Valencsik József irsai lakostól egy darab szamarat és két kacsát 52 K értékben fenti tettesek elloptak. Egy zsiros bödön és egy esernyő most Gugolák Márton ladánybenei lakosnál meglett. Beismerték.

Következő napon — január 2-án — virradóra már Üllön törtek be ugyanezek a cigányok s Benkő Józseftől két darab lovat, lószerszámot és kocsit loptak el 600 K értékben.

Az akkori nyomozások során a kecskeméti rendőrség a lovakat Kiss Lőrincz Imre kecskeméti tanyai lakosnál, az üllői és a lajosmizsei őr járőrei pedig a kocsit és lószerszámot nevezett szomszédjánál: Kovács Mihálynál megtalálták s elkobozták. Az orgazdák már akkor megnevezték a fenti tetteseket s ezek mostani elfogatásuk után a cselekmény elkövetését be is ismerték.

Január 8-án éjjel Kolompár Farkas József és több ismeretlen társa Golovics Jánosné lajosmizsei lakoshoz törtek be és 1171 K értékű ruhaneműt, ékszeret és készpénzt vittek el. A ruhaneműek Kiss Lőrincz Imrénél meglették.

Ugyanezek a tettesek január 20-án éjjel Domonics Balázs és Zsoltész Dávid kisteleki lakosoktól négy darab

lovat és lószerszámot 1500 K értékben elloptak. Orgazdájuknál: Szücs Ferencz lajosmizsei lakosnál nagyobb részt megtaláltattak. Beismerték.

1911 május 13-án Kolompár Farkas József és Kolompár Károly József Juracsik Ferencz sárii lakostól két darab lovat és lószerszámot 454 K értékben, Szimek István ugyanottani lakostól pedig három darab lovat és lószerszámot 300 K értékben elloptak. A lovak a mostani nyomozásnál sem kerültek elő, de a lószerszám Nagy Lajosnál meglett. Beismerték.

A mezőturi határból 1911 szeptember 29-én 1620 K értékben ellopott három darab ló, kocsi és lószerszám, az orgazdától még az akkori nyomozás során elkoboztattak. Ezen lopás elkövetése most az orgazdák által való megnevezés alapján Kolompár Károly Józsefre és Lakatos Jánosra ráderítették. Beismerték.

A Nagy Lajosnál elfogott fentebb megnevezett cigányok 1911 november 13-án virradóra, hogy ne egyék mindenben a Nagy Lajosét, Ország György ladánybenei lakostól nyolcz darab ludat, 50 K értékben, betörés mellett, elloptak. Négy darabot megettek, négy darab pedig Nagy Lajosnál előtaláltatott. Beismerték.

Ezekon felül Lakatos Jánosra és Lakatos Lajosra, az orgazdák beismerése alapján ráderítették, hogy az Erlich Adolf szolnoki lakos kárára 1910. év nyarán történt betörést ők követték el, a honnan 6.598 K értékű ékszer, ágy- és ruhaneműeket loptak.

A lopott holmik nagyrészét az akkori nyomozás során a kecskeméti rendőrség és a szolnoki csendőrség az orgazdánál megtalálta s utóbbiak már akkor a fenti tetteseket nevezték meg. Beismerték.

Lakatos Józsefre is ráderült még négy rendbeli lopás büntette, a melyek szerint négy lovat, kocsit, lószerszámot és ruhaneműeket lopott, de szállítás közben rajtaéretett és akkor elmenekült.

Ezek szerint a 18 napig tartó fáradságos nyomozás során 18.440 K kárösszegre rugó büncselekmények elkövetőit derítette ki a csendőri nyomozás s a bünjelül elkobzott nagyértékű és nagymennyiségű lopott holmik mellett kilencz egyént adtak át az igazságszolgáltatásnak. S így jó hosszú időre ártalmatlanná tettek egy rendkívüli károkozással működő cigánykaravánt és néhány orgazdát, mely utóbbiak leleplezése által ráirányították a csendőrség figyelmét a közülök már és még szabadon levőkre is.

Megemlítem még itt, hogy a Nagy Lajos tanyájáról megszökött Lakatos Jánost és Lakatos Pétert is csakbamar utolérte a nemezis.

A megszökés után is hű maradván szokásaihoz s egyébként is az életfenntartás ösztöne által rákényszerítve. 1911 november 20-án a hajnali órákban Fegyvernek község közelében vásárra menő kereskedőket és a vasúti állomáshoz menő postakocsit támadták meg és rabolták ki. A fegyverneki őr épen arra portyázó járőre azonban működésük közben meglepte és elfogta őket s most a szolnoki kir. ügyészség fogházában várják jól megérdemelt büntetésüket.

Kétségtelen, hogy eme nagyszabású és fényes eredmény elérését a Thoma Márton cz. őrmester leleményessége segítette elő. Igaz ugyan, hogy egy régebben kiadott bonvédelmi miniszteri rendelet tiltja a csendőroknak, hogy polgári ruhában teljesítsenek nyomozó szolgálatot, de hát itt sem a tulajdonképeni nyomozó szol-

FIGYELMEZTETÉS!

Ne vegyen addig gramofont, eufont, hanglomezt vagy bármily más hangszert, amig

REICH ALADÁR m. h. n. g. e. s. e. r. k. e. s. t. ó. ::
BUDAPEST, VIII/c. NEPSZERZÉS-UTCA 27. szám.

Csendőroknak 5% engedmény!

képes árjegyzékét el nem kéri, amely ingyen lesz küldve. ::

Grammofon 22 K, eufon 35 K, hanglomezek 2-40 korona.

gálat teljesítésére vette igénybe Thoma cz. őrmester ezt a jelen esetben jól bevált fogást, hanem csupán a mindenre közismert éberséggel figyelő s ez okból rendkívül nebezen elfogható tettesek észrevétlenül való meglepethetésére. Mert, bogy ez másként nem sikerült volna neki, vagy még így se sikerült volna, azt a cigányokkal számtalan esetben bajlódó csendőrség előtt — azt hiszem — bővebben fejtegetni is felesleges.

És be kell ismernünk azt is, bogy sok mindenben a cél szentesíti az eszközöket.

Nagyon helyesen járt el Thoma cz. őrmester akkor is, mikor Nagy Lajos tanyájáról minden olyan ingó dolgot, a miknek lopásból való származása feltehető volt, azonnal és az orgazdákkal együtt elvitetett. Ott éjszaka káznia amugy is veszedelmes lett volna, bár barmadmagával volt is, nemcsak magokra nézve, de végeredményében az elért eredményre nézve is.

Így azonban az igen helyesen megkezdett és a további nyomozásra helyes nyomot szolgáltató nyomozásával s az ennek során elért szép eredménnyel a tettesek és orgazdák elítélését lehetővé téve, ezzel és a nagymennyiségű lopott holmik előkerítésével a megkárosított polgárságnak nagy erkölcsi és anyagi elégtételt szolgáltatott.

De kivívták ezzel a szép eredménnyel a lakosság általános elismerését is és ekként a testület tekintélyének emeléséhez és az iránta érzett rokonszenv fokozásához nagyban hozzájárultak.

Az ételmérgezésekről.

A bamisított és romlott állapotban a vásárló közönség nyakára jó pénzért rászózott veszedelmes élelmiszerek virágkorában, a hogy napjainkat minden túlzás nélkül nevezhetjük, nagyon időszerű dr. Bexbeft Ármin cikke, melyet az «Urania» folyóirat legutóbbi számában közölt.

Az érdekes cikkből, mely minél szélesebb körben való elterjedésre érdemes, hasznosnak tartjuk, hogy az alábbi részeket mi is bemutassuk olvasóinknak:

Hogy romlott, vagy huzamosabb ideig állott, nem egészen friss ételek könnyen és gyakran okoznak kisebb-nagyobb kárt az egészségünkben, azt ma már a legtöbben tudják. Csakhogy az ilyen ártalmassá vált ételek és élelmiszerek az esetek túlnyomó részében — szerencsére — nem okoznak komolyabb betegséget; egy-két napig tartó rosszullét főfájás, nyomásérzés, vagy fájdalom a gyomorban, émelygés, esetleg bányás is; bascsikarás és hasmenés, no meg étvágytalanság azok a megszokott betegségi tünetek, a melyek minden gyomorrontás után is bekövetkeznek s annyira megszokottak, közönségesek, bogy rendszeren nem is hederítenek rájuk. És akkor is többnyire nem a fogyasztott ételek minőségében, hanem inkább mennyiségében keresik a

baj forrását, ha ugyan nem okolják ezért is a «meghülést.»

Azok az esetek sem keltének különösebb feltűnést, a mikor valaki olyan ételektől lesz rosszul, a melyekbe otthon a főzőedényekből, ólomházas cseréplábasból, rosszul, vagy ólomtartalmú ónnal bevont rézedényekből kerültek mérges ólom- vagy rézvegyületek vagy a melyeket az egészségre ártalmas szerekkel óvtak a megromlástól. Ezek rendszerint enyhébb megbetegedést is okoznak.

De a mikor ugyanabból a forrásból, ugyanabból az élelmiszerkereskedésből beszerzett ételtől egyidejűleg tömegesen betegednek meg az emberek s a mikor a leg súlyosabb alakban jelentkeznek: akkor tör ki a riadalom s járják be a napilapokat azok a rémes hírek, a melyek az efféle ételmérgezéseket hamarosan ismertté teszik mindenfelé. És bizony a rémület nem is indokolatlan. Hiszen annak az élelmiszerkereskedésnek a vásárló közönsége — mintha csak valami járvány ütötte volna fel fejét, — tömegesen szokott áldozatul esni az ételmérgezésnek s a megbetegedetteknek nem ritkán fele belepuasztul.

Többnyire kolbászfélék és más hentesárúk, hús, máskor bal, osztriga, sajt, tejszín vagy ilyen tejszínnel készült fagyalt, habos sütemény okozzák ezeket a tömeges ételmérgezéseket.

Bármennyire eltérők is legyenek az egyik- vagy másikközta mérgezés tünetei, abban mind megegyeznek, bogy a mérge magukban az élelmiszerekben keletkezett s ismereteink mai állása szerint a bennük tenyésző baktériumok életműködésének eredménye.

Valamennyi ételmérgezés közül legismertebb az ú. n. kolbásmérgezés (botulismus vagy allantiasis, mely különösen Németországban szedte áldozatait. Először egy német orvos Justinus Kerner irányította rá a szakemberek figyelmét a mult század elején, a ki a füstölt kolbász okozta tömeges megbetegedések okát zsírsavmérgezésnek tulajdonította. Az utolsó évtizedek tudományos vizsgálatai derítették fényt ebben a kérdésben, a mennyiben 1897-ben sikerült van Ermengem-nek egy tömeges mérgezést okozott sonkában egy baktérium-fajt találnia, a melylyel állatokon a kolbásmérgezéshez teljesen hasonló megbetegedést tudott előidézni.

A kolbásmérgezésre jellemző, bogy elő tünetei a legtöbb egyéb mérgezéssel ellentétben, aránylag későn, rendszeren csak 12--24 óra multán fejlődnek ki. Előbb rosszullét, émelygés, majd bányás és többnyire hasmenés is jelentkezik. Gyomorfájás, hascsikarás, szédülés és fejfájás gyötrik a beteget, de láza nincs. A gyomor- és béltünetekhez csakbamar idegrendszeri tünetek is társulnak. A szemizmok bénulásában leli magyarázatát a pupilla erős kitágulása, a látás megromlása, a kettőslátás; múló megvakulást is észleltek már. A szemhéj-emelő izom bénulása folytán nem bírja a beteg a szemét jól kinyitni. A nyelv s a nyelvmok mozgása is bénulás folytán megnebezodik. A mirigyek váladékkészítése is megapad: a száj, a torok, a gége kiszárad; a beszéd egyre nehezebb, a hang gyenge, rekedtes lesz; a könnyek is teljesen elapadhatnak. Megnebezodik a légzés is, fulladás érzete gyötri a beteget. A szív működés igen gyenge lesz. A beteg étvágytalan, álmatlan, nyugtalan, nagyfokban elgyengül s szerencsétlen végű esetekben 1, néha 2—4 héten belül áll be a halál. Kedvező lefolyású esetekben is csak nagysokára, hetek mulva következik be a gyógyulás.

A kolbásmérgezéshez teljesen hasonló képet ad sokszor az egyéb romlott húsneműek okozta bűsmérgezés

is. Máskor pár óra alatt fejlődik ki a mérgezés képe; rendkívül heves hányás és hasmenés, majd lábikragörccsök lépnek fel, az arc- és végtagok szederjes kék színt öltenek és elhidegednek s a szív működés rohamos gyengülése folytán áll be a halál; a mérgezés tehát a kolerára emlékeztető jelenségek közt folyik le. Vannak azonban olyan esetek is, a mikor a mérgezés lassú kifejlődése, a láz, a kábultság s más jelenségeket tifuszerű betegedésre vallanak. Bizonyos, hogy mind-ezekben az esetekben más és másfajta bacteriumok termelte más és másfajta mérgek hatása érvényesül. A húsmérgezések csoportjába kell sorolnunk azokat az enyhébb lefolyású eseteket is, melyek különösen a soká állott vadhús fogyasztása után mutatkoznak leginkább érzékeny egyéneknél, de hányáson, csikaráson, hasmenésen, néha viszkető piros foltok fellépén — ú. n. csalánkiütésen — kívül más bajt nem igen okoznak.

A halmérgezés is hasonló lefolyású szokott lenni. Ezt is az állott, romlásnak indult, különösen tengeri halak húzában, vagy ilyenekből készült conservekben bizonyára szintén bacteriumok által termelt mérgek hatásának kell tulajdonítanunk.

Ehető kagylók és osztriga szintén gyakran okoztak már tömeges mérgezést, ha nem élő állapotban huzamosabban állottak. A mérgezés egyszer heves gyomor- és bélhurutban, máskor csalánkiütésben vagy ideges tünetekben nyilvánul. Gyakran okoztak mérgezést olyan kagylók és osztrigák, melyek erősen szennyezett, tisztátlan vízben tenyésztek.

A sajt- és tejszínmérgezést is bacteriumok termelte mérgek okozzák. A mérgezés nagyjában a kolbászmérgezéshez hasonlít, de rendszerint enyhébb lefolyású s gyógyulással szokott végződni. (Vége kör.)

HIREK.

Megtámadott csendőrök. Bobencsuk András, borgóbesztercei lakos február 21-én, este 10 órakor, Geréb János marosborgói őrsbeli csendőrt szolgálatteljesítés közben, a borgóbesztercei határban megtámadta. Geréb csendőr a támadó Bobencsuk ellen egy eredménytelen lövést tett, majd pedig azt elfogva, a kir. ügyészségnek átadta. Dancs László cs. és kir. 85. gyalogezredbeli gyalogos, Tóth Antal városi őrsbeli csendőr által február 28-án este 1/28 órakor, Máramaroszigeten erőszakos nemi közönség kísérletén tetten éretvén, a közbelépő Tóth csendőrré szuronyt rántott és azzal a csendőr felé több eredménytelen lövést intézett. Tóth csendőr a támadás visszaverésére szintén kardot rántott s azzal a támadó gyalogost balkarján megvágva, könnyen megsebesítette s azt lefegyverezve, az elsősegélynyújtás után elfogta s a katonai hatóságának átadta.

Kérelmek. Takács Mihály, Seprős községben állomásozó csendőr kéri Orbán Sándor csendőrt, mivel 1910-ben a gurabonczai őrsön szolgált, hogy ezimét vele közölje. Vas Lajos, a barnyanegyeyi Vajszló községben állomásozó őrsvezető, kéri a III. számú csendőrkerület állományába tartozó Mészner Józsefet, mivel 1902 október havában próbacsendőri vizsgát tett, továbbá Loszán Antalt, mivel Székesfehérváron 1907 április havában altiszti vizsgát tett, végül az V. számú csendőrkerület állományába tartozó és ugyancsak a fenti időben vele együtt altiszti vizsgát tett Jáger Istvánt, hogy ezimüket vele közöljék.

«Ryhliczky váltói» ezimen igen böcsös munka jelent meg a könyvpiacra Pinterits Károly tanár, törvény-

széki szakértő tollából. A könyv szemléltető módon tárgyalja Ryhliczky bankcsalását; rámutat azokra az eshetőségekre, melyek az ilyenfajta visszaéléseket lehetővé teszik; módot nyújt azok megakadályozására s végül ebből kiindulva, vezérfonalát nyújtja az irásvizsgálat módszerének. Egyedülálló munka ez a magyar szakirodalomban s különösen böcsös, mert a szerző a tárgyat népszerűen ismerteti. A könyv a «Magyar Szakszorosító Műipar r.-t.» (Budapest, Kisfaludy-utca 9.) kiadásában jelenik meg s az abban levő gondos kiállítás, mikroszkópiai illusztrációk ugyancsak ezen intézetből valók, melynek czélszerűen berendezett mikroszkópiai osztálya, az irásvizsgálat biztosítékának nélkülözhetetlen segédesszközévé lett. Ára 2 korona.

KÜLÖNFÉLÉK.

Gyár férfiak nélkül. Gornier asszony kilencz év előtt selyemfonót létesített Marseilleben és oly nagyra fejlesztette, hogy ma az már uralkodik Franciaország selyemtermelésének nagy része fölött. És mi oka e nagy föllendülésnek? Gornierné azt állítja, hogy egyedül az, hogy a gyárában kizárólag nőmunkásokat alkalmazott.

A gyárban ezer munkás dolgozik és közöttük mindössze ötven a férfi. Ezek is szűkségből vannak itt, olyan munkák végzésére, a mikre alkalmatlanok a nők. A gépek valamennyie Gornier asszony találmányai és ezek oly takarékosan dolgoznak, hogy Gornierné nemcsak a munkáit fizetheti a szokásosnál sokkal jobban, hanem a selyempiacra is veszedelmes versenytárs. Munkásnői javára Gornierné épített egy kórházat és egy agkori menedékházat. Ezekben megint csupa nő dolgozik. Arra, hogy Gornierné selyemszövője mintaszéri, még egy bizonyosság van: nála még soha nem sztrájkoltak.

A szőkőv Angliában. Angliában a szőkővnek különös jelentése van a nőkre. Ósrégi szokás szerint Ceap year-ban a férfiak jogai a nőkre származnak át. Így például joguk van az urakat tánczra kérni, irántuk különböző figyelmességekkel lenni, sőt még, ha épen kedvükre van, a kezüket is megkérni. Am ez utóbbi szokás elévült. Egyébként is mostanában a fordított világ, a melyben a nők az urak, mindössze egy napig tart, a szőkőnap, febr. 29-ike 24 órájig. E napon Angliában rengeteg bált rendeznek és a férfiak helyett a hölgyek mindenütt mint urak szerepelnek. A férfiak ülnek, a hölgyek állnak, a kik virágot visznek a szende férfiaknak, tánczra kérik őket és óvatosan a karjukra fűzve, a szupéra is lekísérik. A pezsgőt a hölgyek rendelik, a toasztokat is ők mondják és nem feledkeznek meg arról, hogy felköszönteék a szép nemet, a férfiakat.

Jól fizetett állások. Nagyon elterjedt az a hit, hogy Németország minden hivatalnoka között legnagyobb fizetése a német birodalmi kancellárnak van. Am valóban ez a hit. A kancellár fizetése 36,000 márka, reprezentácziókos költségekre pedig 64,000 márkát kap. Ezenkívül szabad lakása is van. A birodalmi kancellárnak e százezer márkás fizetésénél egyenesen hat diplomata kap nagyobbat. A legnagyobb fizetéseket a pétervári és a londoni német nagykövete kapják és pedig a szabad lakáson kívül százötvenezer márkát. A konstantinápolyi, párisi, washingtoni és bécsi nagykövete 120,000 márkát és szabad lakást kapnak. A birodalmi kormány államtitkárai két fizetési osztályban vannak. A külügyi államtitkár és a belügyi államtitkár 50,000 márkát kap, a kincstári, a tengerészeti, a gyarmatügyi,

az igazságügyi és a postaügyi államtitkár pedig 41,000 márkát. A porosz miniszterek 36,000 márka fizetést és 14,000 márka szolgálati pótlékot kapnak.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

M. M. A kérvény benyújtható, de sikerre alig van kilátás.

Sérelmes. 1. A hivatalos nyugdíjnak 600 koronán felüli része s minden magánvagyonra lefoglalható. 2. Olvassa el a múlt év. 23. számú lapban Nagyhortobágy jelige alatti üzenetünket.

Kiváncsi 55794. 1. Ha a megszakitás beigazolhatólag nem az ön hibája folytán keletkezett, beszámíttatik. 2. Betudatik. 3. A 12-ik év második felében lehet kérni.

Határszéli őrmester. Nem jár.

26. Vitatkozók: A járműnek kell elkátva lenni lámpával, még pedig oly helyen, hogy az feltűnjék.

D. F. Nem illeti meg.

N. G. Demecser: Nézetünk szerint igen.

Balaton: Az előbbi három év nem számít, 900 korona.

500. K. Szolgálati ügy. Tegye azt, a mit parancsolnak.

Schuller: 1. Igen. 2. Előreláthatólag az év második felében. 3. Terve van vére, de hogy ez évben érvénybe lép-e, nem tudjuk.

K. Attól függ, mennyi időre van elvezényelve, ezt nem ismerve, feleletet nem adhatunk.

222. Csak egy hó jöhet figyelembe.

Nyirvidéki csendőr: Pénzintézeteket elvből nem ajánlunk.

894. 1. Az a becslés érvényes, a mikor el lett vezényelve. A hányadot vezénylése alatt is köteles fizetni. 2. Minden vezénylés külön-külön számít. 3—4 nap figyelembe nem jöhet.

Remény 10. 1. Újra felvételét 1 koronás bélyeggel ellátott folyamodványban a honvédelmi miniszter úrtól kell kérni; hogy visszaveszik-e, az az újabb felülvizsgálattól és sok-sok egyébtől is függ, főleg pedig, ha nős, úgy alig van kilátása a visszavételre. 2. Nem. Nyugdíját részben, vagy egészen megszüntetik, a mi az új állásban nyert fizetéstől függ.

Érmelléki öreg csendőr. Ha az 1883. évi XX. t.-cz. 2. § 2. pontja alatti feltételeknek megfelel és kertileg műveltetik, igen.

J. G. cs. Próbálja kérni, de mivel a megszakitás több mint két év, alig hisszük, hogy megkapja.

Felsőházyai őrs. Forduljon kérdéseivel őrsparancsnokához.

777. Nézetünk szerint igen.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározás.

Ő császári és apostoli királyi Felsege 1912. évi február hó 9-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával:

Szabó Lajos m. kir. III. számú csendőrkerületbeli csendőrnek, egy ember életének a tűzhaláltól, saját élete veszélyeztetésével történt megmentéséért, az ezüst érdemkeresztet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. honvédelmi miniszter ur által:

Bányai Mihály, m. kir. III. számú csendőrkerületbeli csendőr ez. őrsvezető, egy ember életének a tűzhaláltól történt megmentése alkalmával tanúsított bátor és elszánt magatartásáért.

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Bleier Rezső VIII. számú csendőrkerületbeli járásőrmester, mert gyanúkok alapján egy veszélyes gonosztevővel szemben fellépve, annak megszökését bátor és erélyes küzdelem folytán meggátolta és egyhuzamban 456 órán át több vármegye területén nagy körültekintéssel folytatott és állandó éberséget igényelt fárasztó nyomozás után, arra 13 rendbeli különböző és nagyobbára kasszafurással párosult betöréses lopás elkövetését ráderítette és a bűnjeleket biztosította.

Cséke Lajos, VIII. számú csendőrkerületbeli törzsőrmester, 17 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, túlnyomóan irodai alkalmaztatásaiban, mindenkor teljes odaadással és ügybuzgóan teljesített munkásságáért.

A m. kir. I. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Miklós Ferencz törzsőrmester, az utóbbi években előfordult nagy létszámhullámszámok alkalmából a fel- és le-

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, borsóval csendőrség, cs. és kir. közshadsereg szerződ. szállító

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbőrrel készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény melletti szállítását. " " "

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

szerelésnél tanusított rendkívüli szorgalma, pontossága és megbízhatósága, nemkülönben a raktári cikkeknek példás rendbentartásáért és igen jó magaviseleteért.

Kovács József cz. őrsvezető II-od altiszt, csendőrségi szolgálata alatt tanusított jó magaviselete, használhatósága, valamint a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgó és igen eredményes működéseért.

A m. kir. III. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Ács Lukács cz. őrsvezető, hosszás csendőrségi szolgálati ideje alatt, de különösen mint az akasztói különítmény ideiglenes parancsnoka a közbiztonsági szolgálat terén mindenkor tanusított kiválóan buzgó és igen eredményes tevékenységeért, alárendelt legénységének helyes oktatása és vezetése körül kifejtett szorgalmáért, nemkülönben mindenkor tanusított példás magatartásáért.

A m. kir. IV. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Maretyák István csendőr, egy tűzvész alkalmával úgy a tűz tovaterjedésének megakadályozása, valamint a vagyon, de legkivált az emberéletmentés körül veszedelmes körülmények közt, férfias elszántsággal, ezéltudatos eljárás alkalmazásával és önfeláldozó akaraterevel kifejtett tevékenységeért.

László Antal őrsvezető cz. őrmester, Gyűjtő József cz. őrsvezető, Kiss János III. csendőr cz. őrsvezető, Vigh Pál és Dankó Győző csendőrök, az 1911. évi jan. hóban több vármegye területén számos büntetendő esetelemény ügyében szakadatlanul 25 napon át vezetett nagyterjedelmű nyomozások folyamán igen nehéz körülmények közt rendkívüli akaraterevel, buzgósággal, odaadó és kitartó kötelességűséggel kifejtett kiválóan eredményes tevékenységükért.

Adám József csendőr, a sárospataki m. kir. postahivatalban 1912. évi január hó 6-ára menő éjjel a pénzszekrény megkísérelt és már folyamatban volt ellopásának bátor, elszánt és férfias fellépése által, illetőleg saját életének veszélyeztetésével eszközölt megakadályozásáért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. I. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Moór Mihály járásőrmester, Fosztó Gyula, Ivácson József őrsvezető cz. őrmesterek, G. Bíró István cz. őrsvezető II-od altiszt, Muresán György, János Mihály, Debreczeni Károly és Czirják János csendőr cz. őrsvezetők, hosszás csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat érdekében kifejtett buzgó és eredményes működésükért.

Boros Miklós őrsvezető cz. őrmester, Menyhárt Ferencz, Gálfi Tamás cz. őrsvezető II-od altisztek, Juhász Ferencz és But János csendőr cz. őrsvezetők, hosszás csendőrségi szolgálatuk alatt a közbiztonsági szolgálat érdekében kifejtett buzgó és eredményes tevékenységükért.

Nagy Dénos őrsvezető, mert hét, Pál Mihály cz. őrs-

vezető pedig 12 éven felüli csendőrségi szolgálatuk alatt jó magaviselet, használhatóság és megbízhatóság mellett, a közbiztonság terén is buzgó és eredményes működést fejtettek ki.

A m. kir. III. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Barna Ferencz cz. őrmester, Dész Kálmán és Pauló Mátyás csendőr cz. őrsvezetők, Molnár László csendőr és Áclám Mihály volt csendőr, négy vármegye közbiztonságát veszélyeztető bünszövetkezetnek hosszú időn át tartott szakadatlan és észszerűen vezetett nyomozás folyamán történt leleplezése, elfogása és az igazságszolgáltatás kezébe való átadása körül előjáró járásparancsnokoknak fáradságot nem ismerő buzgalommal és kitarással való hathatós támogatásáért.

A m. kir. IV. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Kántor István, Kozma István és Pásztor József csendőrök, az 1911. évi január hóban több vármegye területén, számos büntetendő cselekmény ügyében szakadatlanul 25 napon át igen nehéz körülmények közt vezetett nagyterjedelmű nyomozások folyamán kiváló buzgósággal, odaadó és kitartó kötelességűséggel kifejtett eredményes tevékenységükért.

Athelyeztetett:

1912 márczius 1-ével:

Molnár Géza járásőrmester, az V. számú csendőrkerülettől, a nagyváradai m. kir. csendőrtovábbképző és altiszt iskolánál való tartós vezénylése alóli felmentése mellett, a VI. számú csendőrkerülethez: Szentgotthárdra.

Várakozási illetékkal szabadságotatott:

Vargyas Márton VII. számú csendőrkerületbeli járásőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint „jelenleg szolgálatképtelen”, 1912. évi márczius hó 1-étől számítandó egy évre.

Választott lakhelye: Málnás. (Háromszék vármegye.)

Nyugállományba helyeztetett:

1912 márczius 1-ével:

Kiss József I. m. kir. VII. számú csendőrkerületbeli járásőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint „rokkant, mindennemű népfelkelési szolgálatra is alkalmatlan”.

Választott lakhely: Zalaszentgrót.

Előléptettek:

1912 február 16-ával:

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában: Csáki Lajos, Kövesdi Mihály, Galambosi Péter, Dömötör Gyula és Cs. Szabó Ferencz cz. őrmesterek, őrmesterekké;

1912 február 26-ával:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
Ilyés Lázár, Szóó István, Nagy Dónes, Ember Zoltán,
Török Ferencz, Bencze János őrsvezetők, *őrsvezető cz.
őrmesterekké:*

1912 február 16-ával:

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Lupán János, Horvát István II., Gulyás József és
Nagy S. László cz. őrsvezetők, *őrsvezetőkké.*
Az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

1912 február 24-ével:

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Médi Gábor, Csik Imre és Paraj István csendőrök;
továbbá

ugyanazon nappal:

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Sztán András, Kinczl József, Szabó András és Tusser
András csendőrök; végül

1912 február 20-ával:

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Kertész Dénes, Gócza Demeter, Homocsa András, Bor-
csa Gyula, Karacsi József, Guzrány Antal, Kovács Ádám
és Szidon György csendőrök, *csendőr cz. őrsvezetőkké.*

Névváltoztatások:

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Halmágin Tamás csendőr cz. őrsvezető, a m. kir. bel-
ügyminiszter urnak 1912. évi 12,380/VI—a. szám alatt
kelt engedélye alapján, vezetéknevét «Halmágyi»-ra vál-
toztatta.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Pesel Sándor csendőr cz. őrsvezető, a m. kir. belügy-

miniszter urnak 1912. évi 7325/VI—a. szám alatt kelt
engedélye alapján, vezetéknevét «Pataki»-ra változtatta.

Lupán János őrsvezető, a m. kir. belügyminiszter
urnak 1912. évi 13,871/VI—a. számú engedélye alapján,
vezetéknévét «Farkas»-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
Soós János cz. őrmester, Petringel Margittal, 1912
február 10-én, Beszterczen.

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Tóth András cz. őrmester, Szabó Etelkával, 1912 fe-
bruár 14-én, Abádszalókon.

Nemes Pál cz. őrmester, Üveges Gizellával, 1912 jan.
29-én, Kishegyesen.

Ongay János cz. őrmester, Peterdi Annával, 1912
február 3-án, Nyáregybázán.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Orosz Pál cz. őrmester, Olách Erzsébettel, 1912 jan.
4-én, Telekházán.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:
Koroján Sándor csendőr cz. őrsvezető, Huszárik Her-
minnel, 1912 február 3-án, Gácson.

Török Ferencz csendőr cz. őrsvezető, Brezko Marczol-
inával, 1912 február 10-én, Znióváralfján.

Kroslyák Miklós cz. őrmester, Jelsicz Annával, 1912
február 19-én, Puhón.

Klimó János csendőr cz. őrsvezető, Buricza Annával,
1912 január 23-án, Neczpálon.

Végh Pál cz. őrmester, Zettler Matilddal, 1912 jan.
9-én, Gyermelyen.

Springenszeisz György cz. őrmester, Rusznyai Klára
Annával, 1912 február 12-én, Kisbajacson.

Heiszer József cz. őrmester, Zórád Emiliával, 1912
január 18-án, Nyitra nagykerén.

Merkur kerékpárok

legjobb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó
árak teljesjótállás mellett. Csekély havi részletfizetésre.
— Gummik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. —
Csendőrségi alkalmazottak kerékpárakból 20 kor., alkatrészekből és gummikból 20% árengedm. részesülnek.

Arjegyzéket ingyen
és bérmentve küld

DÉRY EDE

kerékpár- és varrógép
nagyraktár

SZEGED.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =

VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

∴∴∴ Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ∴∴∴

Kiadásunkban megjelent és raktárunkon kapható Argay Ferencz
főhadnagy úr által szerkesztett szépirási mintalapok ára 1'80 K.